

Upravništvo: Ljubljana, Puccinjeva
ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinjeva
ulica 5 — Telefon 31-25, 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42

Računi pri post. ček. zavodu: Ljubljana
št. 17.749

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za ogla-
se iz Kr. Italije in inozemstva ima

Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno L. 12.—
za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 5,
telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

JUTRO

Carri armati nemici distrutti in Marmarica

Con decisa contromanovra la divisione corazzata „Ariete“
ha respinto le forze moto-corazzate nemiche — Obiettivi
aeronavali di Malta nuovamente bombardati

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data 20 novembre 1941/XI. il seguente bollettino di guerra n. 536:
Nelle notti sul 19 e sul 20 nostri reparti aerei hanno bombardato obiettivi aeronavali dell'Isola di Malta.

Questa notte apparecchi inglesi hanno lanciato bombe senza gravi conseguenze sulle città di Brindisi e Napoli e nei dintorni di Messina.

A Brindisi è stato abbattuto un apparecchio.

A Napoli 3 feriti di cui uno grave, e

Brindisi un morto e tre feriti.
Nell'Africa Orientale su taluni fronti di Gondar sono stati frustrati nuovi tentativi nemici di forzare le nostre difese.

In Marmarica le forze moto-corazzate nemiche hanno all'alba di ieri attaccato le antistanti forze motocorazzate italiane. La divisione corazzata „Ariete“ operando con una decisa contromanovra aveva alla fine della giornata circondato e distrutto parte dei carri armati nemici mentre altri hanno ripiegato. La battaglia continua su un fronte di 150 chilometri.

Sovražni tanki uničeni v Marmariški puščavi

Odločen protisunek oklopne divizije „Ariete“ je zavrnil
sovražne motorizirane oklopne sile — Novo bombardiranje letalskih in pomorskih ciljev na Malti

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil dne 20. novembra naslednje vojno poročilo šte. 536:

V nočeh na 19. in 20. t. m. so naši letalski oddelki bombardirali letalsko-pomorske cilje na otoku Malti.

Snoči so angleška letala metala bombe brez večjih posledic na mestih Brindisi in Neapelj ter na okolico Mesine. V Brindisi je bilo sestreljeno eno letalo.

V Neaplju so bile tri osebe ranjene, med njimi ena hudo, v Brindisi je bila ena ubita in tri ranjene.

Vzhodni Afriki so bili na nekaterih bojiščih pri Gondarju prekrizani novi sovražni poskusi, da bi prodrl preko naše obrambe.

V Marmariški puščavi so motorizirane oklopne sovražne sile včeraj zjutraj napadle prednje italijanske motorizirane oklopne sile.

Oklopna divizija „Ariete“, ki je izvršila odločen protisunek, je ob koncu dneva obkrožila in uničila del sovražnih tankov, medtem ko so se drugi umaknili. Bitka se nadaljuje na bojišču, širokem 150 km.

General Pricolo pri Duceju

Rim, 20. nov. u. Včeraj je Duce sprejel v poslovnih avdienci letalskega armijskega generala Pricola, ki je pred kratkim zapustil mesto šefa generalnega štaba in državnega podtajnika v letalskem ministru, ker je bil določen za drugo nalogo. Duce se je zahvalil generalu Pricolu za njegovo delo v zadnjih dveh letih, ki je pomnilo ojačenje italijanskih letalskih sil, ki so na več bojiščih dosegle sijajne zmage.

Odpor proti Rooseveltovi vojni politiki

Rim, 20. nov. s. Doznava se, da so angleški listi z odkritim nerazpoloženjem zaboležili izid glasovanja o spremembi ameriškega nevtralnostnega zakona. V svojih poročilih iz Washingtona in New Yorka prav nič ne prikrivajo, da je predsednik Roosevelt dosegel zelo dvomljivo zmago, pri čemer odkrivajo svojo zaskrbljenost za nadaljnji razvoj krize na delovnem področju. List „Times“ piše da je največja težava vlade, njen poskus, da bi si zagotovila dejansko sodelovanje delavskih slojev. Pomanjkanje tega sodelovanja dokazuje, da Američani še vedno niso prepričani, da so zares ogroženi. „Daily Telegraph“ pripominja, da preseneča odpor državljani iz vseh slojev, da bi žrtvovali svojo kr., preden bi ne bili res v nevarnosti. Navzlic svojim odličnim sposobnostim je predsednik toliko nesrečen, da zbujajo njegov postopek sovraštvo. „Manchester Guardian“ pa je mnenja, da je treba sprčo tolikšne notranje razcepjenosti kongresa pričakovati, da bo odpor javnosti proti novim ukrepom še večji.

Zahteve ameriških delavskih organizacij

Madrid, 20. nov. d. Kakor poročajo iz New Yorka, je imel vodja centralne ameriških delavskih strokovnih organizacij Philip Murray na včerajšnjem kongresu v Detroitu govoril o ameriškem stavkovnem gibanju. Izjavil je, da se strokovne organizacije ne bodo pustile od nobene sile ovirati v stremeljenju za svojim ciljem, v organiziranju vseh ameriških delavcev, ki še niso člani strokovnih organizacij. Kot na-

Mehiški gospodarski sporazum z Washingtonom

Mexico, 20. nov. d. V Washingtonu je bil včeraj, na predvečer 31. obletnice mehiške revolucije, podpisan že dolgo pričakovani mehiško-ameriški dogovor, ki vsestransko ureja odnose med obema državama. V tem dogovoru se je iz mero-dajnih krogov v mehiški prestolnici zve-delo, da vsebuje med drugim tudi novo kompromisno pogodbo o odškodninah za razlašene ameriške posestnike. Pogodba določa, da bo mehiška država v ta namen plačala vsega skupaj 40 milijonov dolarjev. Smatra se, da so bili trije milijoni dolarjev od te vsote že odplačani, nadaljnji trije milijoni zapadejo v plačilo na dan izmenjave ratifikacijskih listin, ostalih 34 milijonov dolarjev pa bo Mehika odplačala v letnih obrokih po 2 in pol milijona dolarjev.

Določena je izmenjava posebnih not glede ureditve takozvanega petrolejskega spora, ki se bo uredil šele naknadno, upoštevajoč le olajšanje postopka za končno ureditev in se spor ne bo reševal na osnovi pravdoreka kakšnega posebnega razsodišča.

Nadalje vsebuje mehiško-ameriški dogovor več posebnih finančnih pogodb, med njimi o stabiliziranju tečaja dolarja na pram mehiškemu pesosu. Za stabilizacijo bodo ustvarjeni posebni ameriški stabilizacijski fond; v višini do 40 milijonov dolarjev. Sporazum vsebuje nadalje pogodbo o ameriških nakupih mehiškega srebra,

logo centrale vseh organizacij za l. 1942 je Murray napovedal ustanavljanje strokovnih organizacij v južnih državah ameriške unije.

New York, 20. nov. s. Konferenca, ki jo je sklical Roosevelt v Beli hiši za rešitev spora, zaradi katerega so železničarji zagrozili s stavko na dan 7. decembra, se je končala brez rezultatov.

Evakuacija Angležev iz vzhodne Kitajske

Šanghaj, 20. nov. d. Na poziv britanskih oblasti v posameznih mestih vzhodne Kitajske, na angleški državljani izkoristijo poslednjo priliko za izselitev iz vzhodne Kitajske, se je doslej vpisalo 1175 žan otrok v evakuacijske sezname. Kakor javljajo s pristojnega mesta v Šanghaju, britanske oblasti doslej še niso objavile točnega roka niti načina evakuacije.

Izseljevanje Japoncev iz Vzhodne Indije

Šanghaj, 20. nov. d. Japonski generalni konzul v Bataviji je pozval japonske naseljence v Nizozemski Vzhodni Indiji, naj se vrnejo v domovino s parnikom „Fuji Maru“, ki bo odplul iz Vzhodne Indije ob koncu novembra. Poziv japonskega generalnega konzula pravi, da bo to poslednja prilika za evakuacijo japonskih državljani iz Nizozemske Vzhodne Indije. Večina mahi trgovcev v Bataviji je že pričela zapirati svoje obrate. Le manjši številni japonskih trgovcev namerava še nekaj časa ostati na svojih mestih ter počakati razvoja dogodkov.

ki lahko znašajo do 6 milijonov unč na mesec. Ameriška banka za izvoz in uvoz bo dala Mehiki kredite v višini 30 milijonov dolarjev za zboljšanje mehiških prometnih zvez.

Končno vsebuje sporazum poseben dogovor o sklenitvi bodočih trgovinskih pogodb na osnovi popolnoma enakih vzajemnih ugodnosti.

Švedske izgube na morju

Stockholm, 20. nov. d. Danes je bila objavljena švedska statistika o izgubah na morju, ki jih je Švedska utrpela od pričetka vojne pa do 15. novembra letošnjega leta. Iz švedskih uradnih podatkov je razvidno, da je švedska mornarica v tem času zaradi vojnih akcij izgubila 107 ladij s skupno 281.597 tonami. Pri tem je izgubilo življenje 779 ljudi. 24 izmed izgubljenih švedskih ladij s skupaj 43.774 tonami je bilo zaplenjenih od tujih držav.

Smrt nemškega fizika in izumitelja Nernsta

Berlin, 20. nov. d. Včeraj je v starosti 77 let umrl slavn nemški fizik in kemik, imetelj Nobelove nagrade za leto 1920 Walter Nernst. Pokojnik je bil izumitelj tako imenovane Nernstove žarnice, ki je bila prva praktična in cenena električna luč zaslovela pa je njegovo ime tudi s formulacijo novega termičnega zakona. Walter Nernst je bil ustanovitelj fizikalnega in elektrotehničnega instituta v Göttingenu.

INSERIRAJTE V „JUTRO“

NAPADI NA VZHODU SE NADALJUJEJO

Bombardiranje sovjetskih letališč ob črnem morju in Donu — Uničevanje železniških zvez — Letalski napadi na Moskvo — Osem sovjetskih transportnih letal sestreljenih

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 20. nov. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Napadalne operacije se na vzhodni fronti uspešno nadaljujejo.

Letalsko orožje je bombardiralo sovjetska letalska oporišča ob severovzhodni obali Črnega morja in na področju srednjega Dona. Oddelki bojnih letal so napadli železniške transporte ter železniške zveze v srednjem odseku fronte in vzhodno od Volhova. Močne sile bojnih letal so bombardirale podnevi z rušilnimi in zažigalnimi bombami Moskvo. Pri Petrogradu sta sestrelili dve jati lovskih letal v drznem napadu osem sovražnih letal v večjem oddelku transportnih letal.

V boju proti Angliji je bil pri Farnerskih otokih z bombo poškodovan trgovski parnik srednje velikosti. Nadaljnji letalski

napadi so bili usmerjeni proti vojaškim napravam ob angleški južnovzhodni obali. Nadaljevalo se je miniranje angleških luk iz zraka.

Ob flanderski obali so stražni čolni v spremiljevalni službi uspešno dobili napad angleških brzih čolnov brez lastnih izgub. Eden izmed sovražnih brzih čolnov je bil zažgan in se more računati z njegovo izgubo.

V severni Afriki so južno in južozapadno od Sidi Omarja pripravljene angleške sile, ki so bile spoznane že pred dnevi, prešle 18. novembra v napad v smeri proti Tobruku. S takojšnjimi protinapadi nemških in italijanskih oddelkov so bile zapadno od Sidi Omarja v boj poslane močne angleške sile odbite s hudimi izgubami. Uničeni so bili mnogoštevilni sovražni oklopni vozovi.

Izkazalo pa se je, da je nekaj angleških političnih krogov proti angleškim napovedim vojne omenjenim državam, ker bi Angliji bolj škodile nego koristile.

Litvinov v Teheranu

Ankara, 20. nov. d. Novi sovjetski poslanik, ki ga je Moskva imenovala za Washington, Maksim Litvinov, je v sredo skupaj s svojo soprogo z letalom došel v Teheran, odkoder bi moral nadaljevati pot z letalom v Kairo, kjer pa je doživel zelo neprijetno presenečenje. Uradniki britanske letalske družbe, ki vzdržuje promet s Teheranom, so mu sporočili, da zanj ni prostora v letalu, ki je danes odletelo proti Kairu. Ko je letalo brez Litvinova startalo s teheranskega letališča, je sovjetski diplomat pograbil svojo prtljago ter se vrnil v svoj hotel.

Stalinova zdravica Rooseveltu

Washington, 20. nov. s. Listi opozarjajo na brojavko neke ameriške agencije iz Manille, v kateri se govori podrobno o banketu, ki ga je pretekli mesec priredila sovjetska vlada angleško-amerškemu poslanstvu v Moskvi. Stalin je baje tedaj napil na zdravje Roosevelta s temile besedami: Bog pomaga Rooseveltu v njegovi nalogi! Na banketu je bil navzoč med drugimi tudi predsednik sovjetske organizacije brezbožnikov.

Povečan dotok francoskih prostovoljcev

Vichy, 20. nov. d. Odkar je nedavno maršal Petain v posebni poslanici čestital francoskim prostovoljcem k uspehom v borbi proti boljševizmu, se je dotok v francosko protivoljsko legijo zelo povečal. Zlasti se priglaja v prostovoljsko legijo prostovoljci iz nezasedenega dela Francije. Samo iz Marseillesa in Lyona je bilo zadnje dni odpremljenih več vlakov novih prostovoljcev v zbirna taborišča francoske protovoljske legije v Marseillesu.

K spremembam v angleškem generalnem štabu

Berlin, 20. nov. s. Odstavitev šefa angleškega generalnega štaba sira Johna Dilla je po mnenju berlinskih krogov senzacionalna značaja. Dejstvo je, da ni bil le John Dill prisiljen oditi pod pretezo, da mora prepustiti svoje mesto mlajšim (njegov naslednik je samo za dve leti mlajši, temveč je moral zapustiti svoje mesto tudi njegov namestnik. Jasno je, da ta dvojna sprememba ni v nikaki zvezi s starostno mejo in si je tudi ni mogoče razložiti s spori ali nesoglasji. Zdi se verjetnejše, da je vzrok Dillove odstavitve, kakor že v prejšnjem primeru Ironsidea in šefa ekspedicijskega zbora v Flandriji lorda Gorta, splošno nezadovoljstvo v javnosti, ki pa si ga je mogoče razložiti samo z dokazano nesposobnostjo angleške vojske, da bi proti Nemčiji navzlic njeni dosednji zaposlenosti pokazala en sam uspeh.

Svečanost na Hradčanih

Praga, 20. nov. d. V lepo okrašenih kapeli sv. Vavčava v katedrali sv. Vida na Hradčanih je bila včeraj simbolična svečanost, ki spominja na čase, ko je nemška država potrjevala češke kralje. V kapeli sv. Vavčava je državni predsednik češkomoravskega protektorata dr. Emil Hacha v tradicionalni ceremoniji izročil posle vodnemu državnemu protektorju generalu Heydrichu češko krono in kraljevske insignije. Pri tem je dr. Hacha takole nagovoril državnega protektorja:

Marca l. 1939 sem vodil Adolfa Hitlerja izročil deželo Češko in Moravsko pod zaščito veliko nemške države. Vodja ju je vključil kot češko-moravski protektorat v sestavo nemške države. Kraljevske insignije, spravljene v kapeli sv. Vavčava v katedrali sv. Vida, značijo lojalnost Češke in Moravske napram Nemčiji. Marca l. 1939 je nemška država, ki je svetoviasno potrjevala češke kralje, prevzela tudi zaščito teh insignij in s tem tudi pravico do ključev. Zaradi tega vam kot zastopniku vodje nemške države izročam štiri ključke do kronske zakladnice, ki so v moji posesti.

Državni protektor general Heydrich je v odgovoru izjavil, da sprejema ponudeno mu ključke, izmed katerih vrača tri ključke v varstvo državnemu predsedniku. Končno je Heydrich izjavil: »Kakor predstavljajo kronske insignije lojalnost Češke in Moravske naproti Nemčiji, tako vas vodja nemške države, gospod državni predsednik, smatra za garanta lojalnosti protektorata.«

Zastopstvo nemškega tiska v Ankari

Carigrad, 20. nov. s. Sprejema na čast nemškemu tiskovnemu odposlanstvu v nemškem veleposlanstvu se je udeležil tudi začasni predsednik turške vlade zunanji minister Saradzoglu in spremljevalci generalnega tajnika zunanjega ministrstva Menemencoglu. Razen tega je bil pri sprejemu tudi del diplomatskega zbora v Ankari, nadalje osebe turškega zunanjega ministrstva, generalni direktor turškega tiska ter direktor Anatolske agencije.

Strateški pomen osvojitve Kerča Priprave za prodiranje proti Kavkazu

Trst, 20. nov. u. O novem položaju na vzhodnem bojišču razpravlja v današnjem »Piccolu« general Aldo Cabiati, ki piše med drugim:

Po zavzetju Kerča se je obrambna sposobnost spodnjega toka Dona in Dona občutno zmanjšala. Sovjetske čete, ki branijo ta odsek bojišča, se ne bodo mogle vzdržati, pomakniti se bodo morale proti vzhodu, najmanj do kolena Dona, preden se ta teka usmeri proti južozapadu. Druga posledica zavzetja Kerča pa je v možnosti nemškega prodora proti Kubanu, ter skrajni zapadni pokrajini tostran Kavkaza. Tu ne bodo nemške čete našle nobene resno naravno oviro. Malo verjetno je, da bi moglo sovjetsko vrhovno poveljstvo še pravčasno zgraditi obrambno črto povprek med Črnim in Kaspijskim morjem. Pomen področja pod Kavkazom je velik predvsem zaradi petrolejskih vrelcev, ki so prav tu najbogatejši na vsem evropsko-azijskem prostoru. Od Krasnodara ob reki Kuban, približno 150 km od Kerča, se že začnejo petrolejska polja, ki jih je vedno več, čim bolj se bližamo Kaspijskemu morju. Glavna letišča so v Majkopu, Armavirju in Groznom, a najbogatejše središče je mesto Baku. V Ciskavkaziji je skupno 86 % vse ruske petrolejske proizvodnje, ki je na svetu takoj za ameriško.

Čeprav je sedaj bojno področje pokrito s snegom, se ofenzivna aktivnost nemških in zavezniških čet prav nič ne zmanjšuje. V severnem odseku so finske čete gospodar železnice iz Murnanske do severno od Oneskkega jezera, a še vedno nadaljujejo svoje sicer počasno, toda zanesljivo prodiranje proti Belemu morju in proti Murnanski, ter edini luk, ki pozimi ne zamrzne. Nasprotno pa bo luka Arhangelsk kmalu zamrznila in bodo tako prenehale angleške in ameriške dobave Rusiji po železnici Vologda—Moskva. Teh dobav ne bo mogoče nadomestiti z drugimi, ker ni drugih prometnih zvez med arktičnim morjem in srecem Rusije.

V odsekih pri Petrogradu in Moskvi se operacije razvijajo po načrtu. Sovjetski protinapadi so stalno odbiti in obrambne naprave obeh mest neprestano pod ognjem nemškega topništva in letalstva. Z največjim zaletom pa se nadaljuje prodiranje zavzeziških čet v Doneški kotlini, kjer so čete oti dosepele do reke Slavijsank, ter navzlic odporu sovražnika nadaljujejo svoj pohod proti Vorosilovgradu. Delež italijanskega ekspedicijskega zbora pri teh operacijah je zelo važen, saj večje nemške sile na svojem desnem krilu z madžarskimi na svojem levem krilu. Italijanski ekspedicijski zbor se je po zavzetju Rikova in Gorlovke pomaknil do črte Džebalded—Krasni luk. Po zavzetju Kerča je upravičena domneva, da se bo tu položaj čez noč spremenil v korist zaveznikov.

Na skrajnem jugu Krma se drži še Sevastopolj, ki pa je popolnoma obkoljen, saj so zavezniške čete zavzele tudi že gorovje Veliki Redan vzhodno od mesta. Na planoti Malakof, ki je nekoliko bolj na severu, se je bila zaključena borba za Sevastopolj že leta 1855. Tedaj je trajala pot mesecev. Po zavzetju teh višin se obramba mesta ne bo mogla več dolgo držati. Ko bo zavzet tudi Sevastopolj in bo ves krimski polotok zaseden se bo na Črnem morju in v južnem delu bojišča začela nova faza operacij, katere pomena ni treba še posebej poudarjati.

Bojišče pri Moskvi

Berlin, 20. nov. s. V listu »Völkischer Beobachter« opisuje neki vojni dopisnik operacijsko področje pred Moskvo ter piše, da je področje vzhodno od Moskve še bolj monotono od onega, ki so ga doslej zasledile nemške čete. Gozdov je vedno manj in se polagoma izgublja. Namesto dreveja pa se opaža samo še grmovje, ki ga stiska mraz. Tundra je že pokrita s prvim snegom. Oko, ki pregleduje ravno ravnino, niti ne loči zelo gostega omrežja prekopov in močvirij, ki na vse strani križajo ozemlje. Le z letala si je mogoče ustvariti približno sliko nasprotij in razlik tega stopnega ozemlja, ki se nam je doslej prikazovalo v zelo enotni luči. To je sedaj novo področje, na katerem operirajo naše čete, ki se jim sovjetske z vsimi razpoložljivimi sredstvi v obupnem odporu upirajo, da bi rešile vsaj za nekaj časa svoj prestiž. Sovjetsko poveljstvo je spravilo na moskovsko

Napad sovjetskih letal na lastne postojanke

Berlin, 20. nov. s. Iz vojaških krogov se doznava, da so včeraj tri sovjetska letala v nekem odseku vzhodnega bojišča napadla lastne postojanke in jih silovito bombardirala. Značilno pri tem je, da v tem odseku že nekaj dni ni bilo bojev.

Podrobnosti o dogodkih pred padcem Odese

Bukarešta, 20. nov. s. O zadnjih dneh sovjetskega odpora v Odessi se doznava sedaj znamenite podrobnosti. Medtem ko so bile sovjetske vojaške oblasti, ki so uvidele nesposobnost nadaljnje borbe, naklonjene predaji, so boljševiški govtvarji, hujskani od agentov GPU, hoteli za vsako ceno nadaljevati borbo in s tem trpljenje nesrečnega prebivalstva. Na čelu teh huiškatcev obrambe ba vsako ceno je bila židinja Haretz Boris, ki so jo zaradi niene divjosti in iz drugih razlogov menovali »za-čenško Odese«. Ta ženska je bila »tovarišica« raznih boljševiških veličin ter je bila končno imenovana za komunistično komisariko v mestu. Na nje ukaz je tajna policija takoj izvršila čištko v vrstah nižjih funkcionarjev stranke, katerih vdanost boljševizmu se ni zdelo preveč zanesljiva, a tudi v rdeči vojski. Delovanje krvoločne židinke je našlelo na popolno odobravanje osrednjih komunističnih oblasti, ki so ra vse proteste iz Odese, naperjene proti njej, odgovorile s tem, da so jo imenovala za guvernerko mesta, in sicer z neomejenimi in absolutnimi pravicami. Čim se je tako rešila slehernega nadzorstva, je dala ustreliti vojaškega poveljnika Odese, ki se je javno izrekel za predajo. Pred vsem polkom in v navzočnosti vseh oficirjev mu je guvernerka strgala oficirske znake in sama odredila salvo strelav nanj. Prav tako je dala postreliti 200 žensk, ki so prošile, da bi smele odpljati iz mesta svoje otroke. Tudi vsi moški, ki so se na guvernerko obrnili s posebno pismeno vlogo, naj bi sprčo tragičnega položaja mesta odredila predajo, so bili ustreljeni, ona sama pa je izgubila življenje, ko je hotela zbežati, preoblečena v pehotnega oficirja. Ponoči se ji je posrečilo dospeti do nekega boljševiškega parnika, ko pa je ta odplul iz luke, ga je zadel bomba nemškega bombnika in parnik se je potopil z vsemi ljudmi na krovu.

Aretacije boljševikov na Estonskem

Stockholm, 20. nov. s. Od švedskih poročevalcev se doznava, da so Rusi, ko so zapuščali Estonsko, pustili na estonskem ozemlju tajne organizacije, ki naj bi nadaljevale komunistično propagando in teroristično delovanje tudi po nemški zasedi. Člani teh tajnih organizacij so bili aretirani. Med njimi so bili tudi visoki funkcionarji bivše estonske vlade, kakor tudi bivši sovjetski poslanik na Estonskem, nadalje vodja estonskih komunistov Saep ter več oficirjev rdeče vojske in sovjetskih komisarjev.

Sovjeti znova zahtevajo angleško vojno napoved Finski, Rumuniji, Madžarski

Washington, 20. nov. u. Iz Londona poročajo, da je sovjetska vlada znova pozvala Anglijo, naj napove vojno Finski, Rumuniji in Madžarski, kakor jo je zahtevala že pred 7 tedni. Sovjetski poslanik Majski je bil dvakrat pri angleškem zunanjem ministru Edenju. Izvedelo se je, da sta obakrat govorila o teh vprašanjih.

Zborovanje Zveze industrijcev pod predsedstvom Visokega Komisarja

Ljubljana, 20. novembra. V ponedeljek popoldne je pod predsedstvom Visokega Komisarja v vladni palači bil sestanek vodilnih osebnosti tukajšnje Zveze industrijcev. Sestanku so prisostvovali Zvezni Podtajnik ter nekaj funkcionarjev Visokega komisarjata. Poleg teh sta bila navzoča generalna tajnika zbornice za TI gg. I. Mohorič in dr. Pless. Predsednik Zveze industrijcev g. Avgust Praprotnik je v toplih besedah pozdravil Visokega Komisarja v imenu industrijcev ter se mu zahvalil, da je blagovolil prevzeti predsedstvo sestanka. Tajnik Zveze industrijcev dr. Golia je nato prebral podrobno poročilo o položaju v raznih industrijskih panogah.

Visoki Komisar je proučil splošni položaj industrije v zvezi z dogodki v zadnjih mesecih ter se je dotaknil raznih vprašanj, ki so na dnevnem redu. Poudaril je veliko zanimanje Fašistične Vlade za razvoj industrije ter zagotovil navzočim, da bo to zanimanje ostalo tudi v bodoče ter pomagal reševati razna vprašanja, ki se ne tičejo samo naše pokrajine, marveč imajo vsedravnj in celo mednarodni značaj.

Naglašajoč, da je delavnost industrije važna ne samo s splošnega in gospodarskega vidika, marveč tudi z vidika dela,

je Visoki Komisar izjavil ponovno, da bodo upoštevane v problemu surovin krajevne industrije v isti meri kakor industrije ostale države. Glede važnega vprašanja prometa z lesom, izvoza in delovne sile, si je Visoki Komisar pridržal možnost, da skliče poseben sestanek. Razen tega je Eksc. Graziosi odredil, naj vsa druga vprašanja takoj prouči praktično pristojni organi, da se tako pride do najboljšega načina njihove rešitve.

K stvari so se oglasili tudi mnogi številni zastopniki industrije.

Predsednik mednarodne obrtniške organizacije na obisku v Ljubljani

Ljubljana, 20. novembra. Na svojem povratku iz Hrvaške je večeraj prišel v Ljubljano narodni svetnik Gazzotti, predsednik mednarodne organizacije obrtniškega in Zveze Obrtnikov. V njegovem spremstvu je bilo nekoliko njegovih sodelavcev. Bil je sprejet v vladni palači pri Visokem komisarju, s katerim se je dalje časa razgovarjal o vprašanjih, tičečih se organizacije obrtniške naše pokrajine. Zvečer je g. Gazzotti odpotoval v Rim.

Ljubljanska tehnika zaprta

Ljubljana, 20. novembra. V ponedeljek jutraj je tukajšnja Kvestra izvršila nenapovedan obisk na tehniški fakulteti Ljubljanske univerze ter je pri tem zaplenila mnogo propagandnega subverzivnega gradiva in aretirala 29 dijakov.

Visoki Komisar je z ukazom današnjega dne odredil za nedolžen čas ukinitve vseh predavanj in vaj na fakulteti, obenem pa ukazal zapreti prostore.

Ponovno smo že prikazali prizadevanje Fašistične vlade, da nedotaknjeno ohrani slovensko kulturno premoženje. Italijanske oblasti so od vsega začetka pokazale, da hočejo našo visoko razvito kulturo ne le ohraniti, temveč jo tudi z vsemi razpoložljivimi sredstvi podpirati. Še prav posebej pa je naklonjenost našemu kulturnemu razvoju in razmahu pokazal najvišji predstavnik Fašistične vlade pri nas, Visoki Komisar Eksc. Emilio Graziosi. Ta naklonjenost italijanskih oblasti je našla svoj najvidnejši izraz v podpiranju naše najvišje kulturne ustanove — Ljubljanske univerze.

Fašistična vlada je z najrazličnejšimi ukrepi skušala materialno in duhovno dvigniti našo Almo mater. Med drugim je bil izdela načrt za dovršitev nujno potrebnih dopolnilnih del, ki se je za večino izvajal in ki je zahteval nad 20 milijonov tir izdatkov. Vsak je moral v teh prizadevanjih videti najbolj iskren izraz resnične naklonjenosti slovenskim kulturnim prizadevanjem in obenem najzgovornejšo potrdilo, da Italija v kulturnem pogledu Slovencev ne le ne želi ničesar odvzeti, temveč da hoče z vsemi razpoložljivimi silami še podpreti, kar imamo.

Razumljivo je, da bi morala ta iskrena prizadevanja fašističnih oblasti naleteti na popolno razumevanje vseh, ki jim je razvoj naše kulture resnično pri srcu. Prebivalstvo naše pokrajine bi se moralo ob vsaki priložnosti izkazati hvaležno za vse to s svojim povsem lojalnim ponašanjem. Zaradi delovanja pečice neodgovornih

elementov, ki je ob vsaki priliki skušala strahovati prebivalstvo, so nekateri poskušali zvesti svoja subverzivna prizadevanja tudi na teren, ki bi moral ostati tuj vsakemu političnemu delovanju. Razume se samo po sebi, da Italijanske oblasti ne morejo mirno gledati, da bi se od njih odpirane ustanove spreminjale v središča pravnice in protitalijanske propagande. Zato je ukrep oblasti, ki je prizadel tehniško fakulteto, popolnoma razumljiv, kakor je tudi obče.

Preiskava na tehniški fakulteti je pokazala, da se del našega dištva nikakor ne zaveda svoje odgovornosti in svojih dolžnosti. Mnogi dijaki so nasledili komunistični propagandi. Oblosti so ponovno opozarjale na nekoristnost in škodljivost takšnega delovanja za same interese prebivalstva Ljubljanske pokrajine. Tudi mi smo opozorili na nedavno svarilo Visokega Komisarja Eksc. Graziosi o priliki njegovega stvarnega poročila pred svetovno Ljubljanske pokrajine. Ker vsa ta svarila in svarila vseh razsodnih slovenskih ljudi niso zalegla, so morala besedam slediti dejanja, med njimi sedaj tudi ustavitve dela na naši tehniški.

Nihče ne bo smel čuditi, če bodo izdani še drugi podobni ukrepi za primer, da bi se subverzivno delovanje pečice zasledilencev še nadaljevalo ob toleriranju javnosti. Zato smatramo za potrebno, da vso našo javnost, zlasti pa naše diake, ponovno opozorimo na svarila z najvišjega mesta. Oblast ima na razpolago vsa sredstva, da zatre sleherni protidržavno delovanje, in bo to tudi brezobzirno storila, če zasledilencev in zapeljancev ne bo ob pravem času srečala pamet. To novo opozorilo naši javnosti je tembolj na mestu, ker se bo sicer zgodilo, da bodo zaradi neodgovornega postopanja nekaterih elementov trpeti tudi povsem nedolžni ljudje. Kdor pa bo to novo svarilo prezel, ne bo mogel nikdar reči, da služi interesom našega prebivalstva. Upamo, da bo vpliv razsodnih ljudi večji od vpliva zaneženjakov in zapeljancev.

Čl. 2. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 15. novembra 1941/XX.
Visoki Komisar Emilio Graziosi

„Junaštvo“ partizanov!

Ljubljana, 20. novembra. Včeraj jutraj je bil pred svojim stanovanjem zavrtno ubit Slovenec, policijski stražnik Josip K o z e l j. Imel je že nad 11 let službe ter se je vedno vzorno vedel: znan je bil kot vesten vršilec dolžnosti ter dober družinski oče.

Madžarske trgovine z državami osi

Budimpešta, 20. nov. s. V proračunski razpravi o trgovinskem ministru je poslanec Angel kot poročevalec za to področje izjavil v parlamentu, da je večina madžarske trgovine usmerjena v države osi. Tudi na tem področju je solidarnost Madžarske z velesilami osi v skupni borbi za uvedbo novega reda v Evropi popolna brez pridržkov. Glede Italije je pripomnil, da se je povečal zlasti madžarski izvoz živine v Italijo, med tem ko je Italija zagotovila madžarski tekstilni industriji znatne količine umetne svile.

Protiboljševiška razstava v Budimpešti

Budimpešta, 20. nov. s. Listi opozarjajo na velik pomen protiboljševiške razstave, ki bo otvorjena 4. decembra t. l. Z zadovoljstvom beležijo v madžarski prestolnici pristane Nemčije na udeležbo na tej razstavi. Nemška vlada je poslala tri važne zelo zanimive dokumente, ki niso bili še nikdar razstavljeni.

Zimska pomoč v Rumuniji

Bukarešta, 20. nov. s. Po vladnih navodilih bodo listi danes začeli propagando za zimsko pomoč revnemu prebivalstvu. Danes so rumunski listi zaradi varčevanja papirja prvič izšli na manj straneh kakor doslej.

Drzna tatvina sredi Pariza

Pariz, 20. nov. s. Zelo drzno tatvino so izvršili neznani zlikovci, ki so preoblečeni v policijske agente vdrlj v neko trgovino v središču mesta s pretezo, da morajo izvršiti preiskavo. Take prevarjenemu lastniku so zlikovci odnesli dva kovčega, v kateri so natrpali za 6 milijonov vrednosti v denarju in dragocenosti. Drzna tatvina je vzbudila veliko pozornost, ker ni prvič, da so neznani zlikovci izvršili tatvino, preoblečeni v policijske agente.

Obnovite naročnino!

Gospodarstvo

Preosnova organizacij industrijcev, obrtnikov, trgovcev, gostilničarjev in denarnih zavodov

Na drugem mestu objavljamo vsebino naredbe Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino o ustanovitvi Pokrajinske zveze delodajalcev Ljubljanske pokrajine in preureditvi stanovskih združenj. Pokrajinska zveza bo obsegala 4 pokrajinske strokovne združenja, in sicer: 1) Združenje industrijcev in obrtnikov Ljubljanske pokrajine; 2) Združenje trgovcev Ljubljanske pokrajine; 3) Združenje kmetovalcev Ljubljanske pokrajine; 4) Združenje denarnih in zavarovalnih zavodov Ljubljanske pokrajine. Za izvrševanje te navedbe je Visoki komisar izdal še podrobna navodila, ki določajo naslednje:

Združenje industrijcev in obrtnikov

Zveza industrijcev za dravsko banovino se preimenuje v Združenje industrijcev in obrtnikov Ljubljanske pokrajine in se vključuje v Pokrajinsko zvezo delodajalcev Ljubljanske pokrajine.

Združenje obrtnikov v Ljubljani se preimenuje v osek za obrtništvo in se vključuje v Združenje obrtnikov in industrijcev Ljubljanske pokrajine. V tem odesku se spoji naslednja združenja v Ljubljani: Združenje zidariskih mojstrov, Združenje tesarskih mojstrov, Združenje kamnoseških mojstrov, Združenje elektrotehničnih obrti, Združenje pletilcev, Združenje dimnikarskih mojstrov, Združenje vrtnarjev, Združenje krojačev in krojačic, Združenje čevljariskih mojstrov, Združenje brivcev, frizerjev in kozmetikov, Združenje zlatarjev, urarjev, optikov itd., Združenje kleparskih in instalaterskih mojstrov, Združenje mizarskih mojstrov in Združenje slikarjev, plekarjev in ličarjev; nadalje se spoji v tem odesku Združenje mlinarjev in žagarjev v Novem mestu, Združenje čevljarjev v Kostanjevici in skupna Združenja obrtnikov v Kočevju, Logatcu, Cerknici, Novem mestu, Črnomlju, Metliki, Mokronogu, Vrhniki, Stični, Ribnici, v Velikih Laščah in Kostanjevici.

Združenje trgovcev Ljubljanske pokrajine

V smislu navedbe se Združenja trgovcev za Ljubljansko okolico za Logatec, Ribnico, Kočevje, Novo mesto in Črnomelj spoji z Združenjem trgovcev za mesto Ljubljano, ki se preimenuje v Združenje trgovcev Ljubljanske pokrajine in vključuje v Pokrajinsko zvezo delodajalcev Ljubljanske pokrajine.

Prav tako se Združenja gostilniških podjetij Ljubljana-mesto, Ljubljana-okolica, Vrhnika, Logatec, Cerknica, Loč, Ribnica, Velike Lašče, Kočevje, Novo mesto, Višnja gora, Črnomelj in Metlika spoji z Združenjem trgovcev Ljubljanske pokrajine, ki bo imelo za posamezne proizvajalce stroke posebne sindikate.

V zvezi z gornjimi odredbami se Zveza trgovskih združenj za dravsko banovino in Zveza gostilniških podjetij za dravsko banovino spoji z Združenjem trgovcev Ljubljanske pokrajine.

Združenje denarnih in zavarovalnih zavodov Ljubljanske pokrajine

Zveza bančnih in zavarovalnih zavodov za dravsko banovino se preimenuje v Združenje denarnih in zavarovalnih zavodov Ljubljanske pokrajine in se vključuje v Pokrajinsko zvezo delodajalcev Ljubljanske pokrajine. S tem Združenjem se spoji Društvo bančnih zavodov v Ljubljani in Zveza hranilnic.

Prenos imovine na nova združenja

V 10 dneh po uveljavitvi te navedbe, to je do 29. novembra, morajo spojena združenja s tem dnem sestavljene imovinske bilance predložiti združenjem, s katerimi se spajajo, kakor tudi številni in imenski seznam svojih članov na ta dan, ločeno po ozemlju in po vrsti poslovanja. Imovina spojenih združenj po teh bilancah se prenese na prevzemajoča združenja, ki prevzamejo tudi obveznosti obremenjačajoče to imovino navedeno v bilanci.

V enem mesecu od dneva uveljavitve te navedbe to je do 19. decembra se mora prehod opraviti s prenosom vseh gotovinskih zneskov in vrednostnih papirjev, z izročitvijo inventarjev, preminilnih in nepremičnih, računskih knjig in arhivov spojenih združenj na nova združenja. Po primerljivi inventarjev in pregledu bilanc, gle-

Gospodarske vesti

== Tekstilna samookrba Italije. »Neues Wiener Tagblatt« objavlja iz Rima zanimiv članek o italijanski samookrbi s tekstilnim blagom. Z uvedbo tkanin »tipo« je Italija napravila odločen korak za popolno samookrbo na področju tekstilnega gospodarstva. Umetna tekstilna vlakna (predvsem celulozna volna), so postala temelj italijanske oblačilne industrije. Velik polet, ki ga je na tem področju pokazala Italija, označuje dejstvo, da je znašala leta 1920 proizvodnja umetnih tekstilnih vlaken manj nego 1 milijon kilogramov, lani pa 166 milijonov, pri čemer je Italija lahko na dalje vzdrževala še znaten tekstilni izvoz, ki je leta 1939 dosegel 887 milijonov lir.

Dne 16. marca t. l. je bilo v sporazumu s tekstilnimi podjetji odredeno tipiziranje tekstilne produkcije za civilno potrebo in po šestih mesecih izdeluje sedaj že 3000 podjetij tipizirane tkanine. Nedavno je predsednik »Ente del Tesele Nazionale« v. Buratti poudaril, da je Italija pri rešitvi tekstilne oskrbe v vojni šla svoja pota in da je danes edina država na svetu, ki lahko vse prebivalstvo avtarkično do 100% oblači na podlagi lastne proizvodnje. Obvezni vzorci tkanin (tipi) so precej številni. Prvotno je bilo določenih 300 vzorcev, pa je njih število nekoliko naraslo, kar je bilo potrebno glede na diferencirano potrebo trga in diferencirano opremo podjetij, tako da zaradi tipiziranja ni potrebno, da bi se na eni strani ustavili določeni obrati, na drugi strani, da bi bili obrati prisiljeni k novim investicijam. Cene so določene za vse prodajne faze in so pod strogo kontrolo posebnih kontrolorjev. Tipiziranje se nanaša zgolj na kvalitativno sestavo tkanine, na način in kakovost uporabljenih vlaken in na način izdelave, medtem ko glede ostale izdelave niso predpisani vzorci. Tipizirano blago pride v promet s posebno oznako (suhi žig na kartonu). Teh žigov je bilo doslej izdanih 40 milijonov.

de pravilnosti na podlagi računskih knjig, se morajo te bilance predložiti v odobritev Zvezi delodajalcev Ljubljanske pokrajine. Ta zaslisi Inspekcijo dela ter ukrene, kar je potrebno za boljše ureditev premične in nepremične imovine in denarnih zneskov bivših združenj. Po teh ukrepih postane vsa izročena imovina dokončno sestavni del imovine združenj, v katero so se bivša združenja spoji. Odslek za obrtništvo pri Združenju industrijcev in obrtnikov upravlja imovino bivših obrtnih združenj.

Krajnja poverljivost

V krajih, kjer so imela razpusčena združenja svoj sedež, lahko Pokrajinska zveza ustanovi krajevne poslovalnice (največ eno v vsakem kraju) z nazivom: Pokrajinska zveza delodajalcev Ljubljanske pokrajine poverljivost v V pravih zvezah se določijo pogoji za ustanovitve teh poverilnic, kakor tudi njih naloga in področje. Poverljivost Zveze pripadajo vsi obrtniki, industrijci, trgovci, gostilničarji, kmetovalci in denarni zavodi v kraju, ločeni v štiri odseke, ki ustrezajo pokrajinskim združenjem, iz katerih sestoji Zveza. Če ne bi bilo pripadnikov te ali druge stroke se število odsekov ustrezno zniža. Za financiranje in poslovanje poverilnic morajo skrbeti posamezni prizadeta združenja po smernicah pod nadzorstvom in z vzporedajočim sodelovanjem zveze.

Nova pravila združenj

Do vstetega 31. januarja 1942-XX morajo vsa štiri strokovna združenja Ljubljanske pokrajine predložiti Zvezi delodajalcev Ljubljanske pokrajine v odobritev svoje bilance za 31. december 1941, kakor tudi imenik svojih članov in vzorec za nova pravila, prirejena v smislu nove organizacijske pristojnosti združenj. V teh pravilih, ki jih morajo skleniti pristojni prizadeti združenji, ki se jim pritegnejo, morajo imenovati odbor spojenih združenj, se morajo izdati natančne določbe o pravicah in dolžnostih članov, o sestavi in pristojnosti posameznih organov združenj, o pravnem poslovanju in sestavljanju bilanc, kakor tudi vsi drugi predpisi, ki jih morajo pravila obsegati zaradi rednega poslovanja po določbah zakona in po odredbah oblasti. Ta pravila pregleda svet Zveze, ki lahko zahteva spremembe, če se mu vidijo umestne. Nato pošlje Zveza ta pravila v odobritev Visokemu komisarju za Ljubljansko pokrajino.

Ostala združenja

Vsa druga združenja po obrtnem zakonu, razen združenj, ki se spoji v pristojna štiri pokrajinska združenja, morajo v petih dneh od uveljavitve te navedbe, to je do 24. t. m. predložiti svoje, s tem dnem sestavljene imovinske bilance, kakor tudi številni in imenski seznam svojih članov na ta dan, svoja pravila in vse druge podatke za oceno njih poslovanja Inspekciji dela pri Visokem komisarjatu za Ljubljansko pokrajino, ki odloči sporazumno s predsednikom Zveze delodajalcev o njih včlanjenju v ta združenja. V istem roku morajo združenja sestaviti tudi inventar svoje premične in nepremične imovine in jim je od tega dne dalje prepovedano vsako upravno dejanje, kolikor ni neogibno potrebno za poslovanje.

Naredba o ustanovitvi Pokrajinske zveze delodajalcev Ljubljanske pokrajine in navodila za izvrševanje te navedbe so objavljena v »Službenem listu« za Ljubljansko pokrajino z dne 19. novembra in so s tem dnem stopila v veljavo.

Imenovanje predsednika Pokrajinske zveze delodajalcev

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je na podlagi svoje navedbe z dne 15. novembra 1941-XX št. 151 odločil, da se za predsednika Pokrajinske zveze delodajalcev imenuje g. dr. Ivan S l o k a r.

Prav tako je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi iste navedbe odločil, da je fašist dr. Silvio Marchesoni določen, da kot strokovnjak podpira organe Pokrajinske zveze delodajalcev, in sicer s področjem, ki je določeno v členu 7. omenjene navedbe.

Obe odločbi sta takoj izvršni in sta objavljene v »Službenem listu« za Ljubljansko pokrajino z dne 19. t. m.

Istočasno s uvedbo tipiziranega blaga so bile pri proizvajalcih in v veletrgovini za sežene zaloge tkanin, ki vsebujejo več kakor 20% volne ali bombaža. Te tkanine so rezervirane skupno za vojaške potrebe.

== Prva hrvaška štedionica se je odpovala zaščititi. Iz Zagreba poročajo, da se je Prva hrvaška štedionica, ki je najstarejši in največji denarni zavod na Hrvaškem, odpovala zaščititi po uredbi o zaščiti denarnih zavodov in da je vse stare vloge stavila s 1. decembrom vlagateljem na razpolago. V tej zvezi poročajo nadalje iz Zagreba, da bo Prva hrvaška štedionica zvišala svojo delniško glavnico od 95 na 200 milijonov kun, o čemer bo sklepal občni zbor delničarjev dne 10. decembra, ki bo izvolil tudi novo direkcijo. Pred desetimi leti, ko je izbruhnila denarna kriza, je imela Prva hrvaška štedionica nad 1 milijardo hranilnih vlog in je bila tudi po višini hranilnih vlog največji zasebni denarni zavod v bivši Jugoslaviji. Čeprav je medtem Prva hrvaška štedionica izplačala znatne zneske hranilnih vlog, bo vendar sedaj oprečen še precejšen del teh starih vlog.

== Davek na izdelke iz zlata in srebra na Hrvaškem. Hrvatska vlada je izdala zakonsko odredbo, po kateri se morajo vsi izdelki iz zlata, srebra in platine, ki jih imajo trgovci ali pa zlatarji v delavnice in so namenjeni prodaji, nanovo punciati z znakom NDH (Nezavisna država Hrvatska). To se mora izvršiti do 31. decembra t. l. Obenem je bila občno zvišana pristojbina za punciiranje, ki znaša za kilogram zlata 5000 kun, za kilogram platine 1000 kun in za kilogram srebra 500 kun.

== Prvi hrvaški proračun. Iz Zagreba poročajo, da so v polnem teku priprave za prvi hrvaški državni proračun. Po prvotnih navodilih bi moral biti predlog proračuna sestavljen do 10. novembra, ven-

dar se je izkazalo, da je treba ta termin podaljšati, ker zaradi manjkajočih statističnih podatkov in dvigajočih se cen sestava proračuna ni lahka; vendar računajo s tem, da bo novi proračun lahko stopil z Novim letom v veljavo.

== Iz trgovinskega registra. Pri tvrdi »Ekonom«, trgovski družbi z o. z. v Ljubljani, je vpisan kot poslovodja dr. Drago Marušič, odvetnik v Ljubljani.

== Omejitev gradbeno delavnosti v Nemčiji. Zaradi napetega položaja v gradbenem gospodarstvu je državni maršal Göring izdal dalekosežne omejitve gradbene delavnosti, ki upoštevajo dane možnosti v pogledu gradbenega materiala in delovnih moči. Ti ukrepi gredejo tudi za tcm, da se pri potrebnih zgradbah upusti vse, kar ni potrebno in kar se lahko naknadno izvrši po vojni. Takih deli zgradb se uredijo zasilno. Generalni pooblaščenec za ureditev gradbenega gospodarstva je k temu izdal izvršilne določbe. Načelni ukrepi glede omejitve se nanašajo tudi na gradnjo stanovanjskih hiš. Sveda pa pri tem zasila izvedba ni v vsakem primeru mogoča in predvidena. Vsekakor je postavljen načelo, da se vse gradnje najenostavnejše. Najdalekosežnejši so predpisi glede zasilne izvedbe gradbenih del pri zgradbah, ki služijo oboroževanju. Pri ostalih zgradbah se ista načela smiselno uporabljajo. Generalni pooblaščenec navaja kot primer, da ni mogoče pri bolnišnici opustiti notranji omet bolniških sob. V nasprotju pa zadostuje, če se gradi kantina, da se stene tudi znotraj ne omejejo, temveč samo pobejlo. V teku vojne vsekakor ni dovoljeno hiše na zunaj ometati, oblagati stene na hodnikih, stopniščih ali straniščih ali izdelati arhitektonske ukraske.

== Prodajna prepoved za čokolado in kakao v Nemčiji. Iz Berlina poročajo, da je izšla odredba o prepovedi prodaje čokolade in kakava, in sicer s 15. novembrom. Vsi trgovci, tvorničarji, slaščičarji in gostinski obrati morajo zaloge prijaviti in staviti na razpolago centralni organizaciji za čokoladne in sladkorne izdelke.

Nekaj nasvetov našim malim vrtnarjem

Koliko je treba truda da sploh kaj vzgledje iz semenskega zrna! Raznovrstna dela pridejo v poštev pred setvijo. To so gnojenje, jesensko in pomladno rigoljanje, izravnavanje zemlje, pripravljanje gredic, sejanje in saditev. Tudi če je vse to v roku izvršeno, še ne bo zadostalo, če zemljo samo izkoristimo, potrebujemo v dovoljni meri pa ji ne nudimo. Potreben je kompost, ki daje čim več humozne sprstene. Humus pospešuje razvoj koristnih bakterij v zemlji in le na takšni zemlji, ki je živa in delavna, se lahko uspešno razvijajo kulture, pa bodi to na vrtovih, poljih ali njivah.

Marsikdo je lahko posestnik majhnega vrtička, težko polja ali njive, zato prihaja v poštev obdelava in čim večje izkoriščanje vrtnice. Če hočemo, da naša zrna mnogo, moramo gledati, da imamo dovolj komposta, kajti brez njega ne gre.

Ostanke fiziološke, odpadke z vrta, ostanke od klanja, pepel, saje in podobno nalagajmo plast za plastjo, vmes pa zemljo, ki jo posipajmo s apnom. Zorenje komposta pospešuje tudi neoljen apneni dušik. Ta kup večkrat prenetemo, vsaj vsake tri mesece, da hitreje zori in potemtakem bomo dobili kmalu zaloge humozne sprstene. Zato naj ima še tako majhen vrt pa tudi polje kompostišče, ki je hranilnica našega gospodarstva.

Po vsem tem delu je naša naloga, da zberemo najboljši in trpežni vrst. Dobro je, da upoštevamo izbor zelenjavih vrst. Po vseh teh pripravah začnemo sejati in saditi, a oboje delamo v vrsti po več raznih rastlin, tako da izkoristimo prostor in čas. So rastline, ki v začetku ne potrebujejo dosti prostora, medtem pa bohotijo druge, ko te poberejo, pa ostane prostor za vmesne. Ves ta postopek, če se kdo natančneje zanima, dobi prav lepo opisan v knjigi »Pri-delujemo več dobre zelenjade«, ki jo je spisal inž. Ciril Jeglič, referent za vrtnarstvo v Ljubljanski pokrajini.

Na teh gredicah imamo tudi lahko sadno drevje ob njihovi meji. Vidimo dobro negovano sadna drevesca pa tudi tako zanemarjena, da se bog usmili. Vzrok zanemarjenosti je lenoba, neznanje, zastarelost posameznih in njih starokopitnost, češ moji predniki so tako delali, zaka! bi tudi jaz ne! Ze res! A ti predniki ponavadi niso dočakali sadu, sadili in vzgajali so drevesa za svoje potomce. Naša naloga pa je, da vzgojimo drevesa ne samo naslednikom, ampak tudi sebi, a to najlaže s pametno vzgojo.

Se nadalje bomo vzgajali vretenčasto sadje. Ker pa je dosti sten, ki so prazne in to ravno pri naših domovih, bomo tu gojili razne breskve, marelice, hruške in višnje v obliki navadnega spalirja.

Drevo, ki ima dva poganjka, sadimo k ogrodi, vse nove poganjke privzujemo, kakor je potrebno, ali na desno ali na levo. Predolge mladice krajšamo, pregostote redčimo. Če bomo poleg nege zemljo še gnojili, zboljševali s kompostom, škropili, brnili dohod raznim škodljivcem in mrčesu, smo si lahko v svesti, da bo tako drevo prinašalo že v roku dveh let sadove, ki bodo malemu človeku polni žepi.

Dobra nega sadnega drevja je tudi v obliki navpičnih kordonov. Za to pridejo v prvi vrsti v poštev žilnate hruške, ki so požlahtnjene na kutini A. Sadimo jih ob ogrodi. Se bolj, da cepčjenke skrajšamo in vse mladice zavezujemo v ločnih k debelu.

V drugih pokrajinah v notranjosti Kraljevine se poslužujejo Ferragittijevoga sadjarskega sistema new times (nju taimes = novi časi), ki sloni na načelu čim prejje in redne rodnosti sadnega drevja. Da bi se posluževali tudi naši ljudje tega sistema, bi bilo zelo dobro in prikladno, ker tako bi prišli hitro do sadja. Ogradije temo sistemu tvorijo navpični kordon na podlagah, ki zmanjšujejo rast vplemenjenih vrst. Agorška kutina ali tipizirana East Malling A služita kot podlagi za hruške, isto East Malling št. IX za jablane.

Ta sistem prihaja v poštev pri velikih kompleksih zemlje in je primeren za velike nasade ali plantaže. Zemlja mora imeti najboljše lego in mora biti popočno spošta. Rigolamo do 50 cm globoko. Za hektar zemlje porabimo do 250 centov zrelega hlevskega gnoja in razna anorganska gnojila po potrebi K prečasnini zaradi pomanjkanja kordona z upoabičanjem pobočnih vej. Vsa ostala nega je kakor pri drugih sistemih. Kdor pozna delo enega, ga lahko s pridom uporablja tudi drugie po svojih lastnih skušnjah.

Za tesnejšo povezanost Ljubljane in Trsta

Prisrčna manifestacija prijateljstva o priliki obiska tržaškega župana

Ljubljana, 20. novembra. Včeraj jutraj je v naše mesto prispel tržaški župan, odvetnik dr. Ruzier, da kot gost našega mesta vrne obisk ljubljanskemu županu dr. Adlešiču, ki se je mudil v Trstu o priliki izročitve Tiepolovih slik. V spremstvu tržaškega župana in njegove ljubljanske gospe soproge je tudi načelnik oddelka tržaške občine dr. Avanzini. Ob 11.30 je dr. Ruzier odšel v Avlano palačo, kjer ga je sprejel Eksc. Visoki Komisar, s katerim sta v prisotnosti zveznega podtajnika Gattija, viceprefekta comm. Davida in šefa kabineta comm. Bisie do go ostala v prisrčnem razgovoru.

V spremstvu Eksc. Grazioliju je dr. Ruzier ob 12. prišel v mestno palačo, kjer ga je pričakoval župan dr. Adlešič s podžupanom dr. Ravničarjem in načelniki mestnih uradov. V rotovski avli je župan izrekel iskreno dobrodošlico predstavniku Vlade in odličnemu gostu, kateremu je potem v svojem kabinetu izrekel še prisrčen pozdrav. Pri tej priliki je poudaril, da je Ljubljana dolžna naklonjenosti Visokega Komisarja prijateljske vezi, ki jih je sklenila s Trstom, vezi, ki so prav z današnjim obiskom doživlje svoj praznik. Gospod župan, je rekel dr. Adlešič med drugim, pozdravljam vas v imenu mesta in vsega prebivalstva. Ta vas obisk je nov dokaz najtesnejših stikov med obema mestoma, ki bosta v bodočnosti doživeli nov razvoj skupnih interesov.

Trst odpira Ljubljani najkrajšo pot preko morja in tako ustreza eni izmed starih aspiracij našega mesta. Odločna volja po sodelovanju bo nam in vam brez dvoma zagotovila razvoj, ki si ga želimo. Na koncu je župan dr. Adlešič izročil gostu simbol zaščitnika našega mesta, kipec sv. Jurja, v znamenje prisrčnih vezi, ki spajajo obe mesti in pa veliko medaljo s posnetkom mestnega pečata.

Tržaški župan dr. Ruzier se je v svojem govoru najprej poklonil Eksc. Grazioliju, nato pa je izrazil svoje zadovoljstvo nad prilikami, ki mu jo je nudil ljubljanski župan, da lahko obišče naše mesto. V svojem odgovoru se je spominjal starih vezi, ki so združile Ljubljano in Trst. Pa to niso bili samo trgovski odnosi — tudi socialno in kulturno življenje Ljubljane je črpalo koristi iz bližine Trsta. Tesne duhovne, kulturne in gospodarske vezi se zdaj niso obnovile, temveč so postale še intenzivnejše in plodnejše v interesu obeh mest. Dr. Ruzier je svoj govor zaključil z najboljšimi željami za bodočnost našega mesta in pokrajine, ki sta zdaj povezani z usodo Rima, tega središča pravice in krščanstva, hkrati pa je dr. Adlešič izročil skulpturo, predstavljajočo Italijo, delo znamenitega kiparja Tabacchia.

Nato je še Eksc. Visoki Komisar izrekel nekaj toplih besed in voščil zvezi med obema mestoma najboljše razvoj — Ponol-

dne si je ugledni gost ogledal naše mesto in obiskal muzej, ob 17.30 pa so se v Vladi palači zbrali najodličnejši zastopniki Stranke in mladinskih organizacij ter obla- tevek k intimnemu domačemu slavlju, na katerem je tržaški župan Visokemu Komisarju izročil veliko bronasto kolajno, s katero ga je tržaška občina odlikovala. Dr. Ruzier je pri tej priliki izrazil iskreno hvaležnost Trsta Eksc. Grazioliju za delo, ki ga je bil kot Zvezni tajnik v teku petih let izvršil za njegovo prebivalstvo, ki mu bo zato na veke dolžno ostalo hvale in zato s toliko iskrenostjo sredi njemu delu na novem položaju, na katerega ga je bil Duce poslal. Nato je župan dr. Ruzier prečital obsežno, v toplem znanosti napisano spomenico, ki jo tržaška občina Visokemu Komisarju pošilja v vdah in hvaležnosti spomin. Eksc. Visoki Komisar se je za to počastitev iskreno zahvalil in rekel, da mu bo spomin na Trst ostal vedno živ kot mo največji čustveni njegov srec. Intimni tovariški svečanost se je zaključila s zdravom Kralju in Duceju.

Zvečer je tržaški župan v spremstvu dr. Adlešiča v Operi prisostvoval predstavi »Rigoletta«, v teku današnjega dne si je ugledni gost ogledal razne mestne ustanove, hkrati pa se je s položajno lovorogova venca poklonil spominu italijanskih vojakov na pokopališču pri Sv. Križu.

Pomen zbirke steklenic na Štajerskem

Članek mariborskega dnevnika k jutrišnji zbirki

»V besni polarni burji požirek iz tvoje steklenice!« je geslo, s katerim bodo to soboto na vsem Spodnjem Štajerskem pobirali steklenice za nemško vojsko. Mariborski dnevnik izvaja ob tej priložnosti: »Daleč od domovine, v borbi in na straži v snegu in ledu stoji naš vojak. V skromnih urah oddiha plovejo njihove misli preko belih, zasneženih ravlin, preko zaledenelih norveških fjordov in jezer v domovino. Kakor fata morgana se jim prikazuje pred očmi privid tople sobe in njihov dragi družinski krog. Polni so ene misli: Kako neki gre onim doma? Polarna burja žvižga okrog šotorov in kolib, nemirno plapolata plamen sveče. Sredi žvižganja ledene burje se oglasi klic: »Vojna pošta je prišla!« Samo tisti, ki je kdaj sodeloval pri grobem vojaškem poslu, ve, kaj pomeni tak klic. Pošta iz domovine prihaja z njim v šotore in kolibe vojakov. Oni vedo, da v domovini niso pozabljeni. Vsa njihova skrb velja tistim, ki se branijo pred kugo bojševizma in varujejo narod in državo. Hladni sever žvižga vedno ostreje. Tem bolj prijetni bodo to zimo našim četam na vzhodu krepčile in ogrevajoče pijače, ki jim jih bo nudila domovina. Teh pijač pa ni mogoče spravljati na vzhod v velikih po-

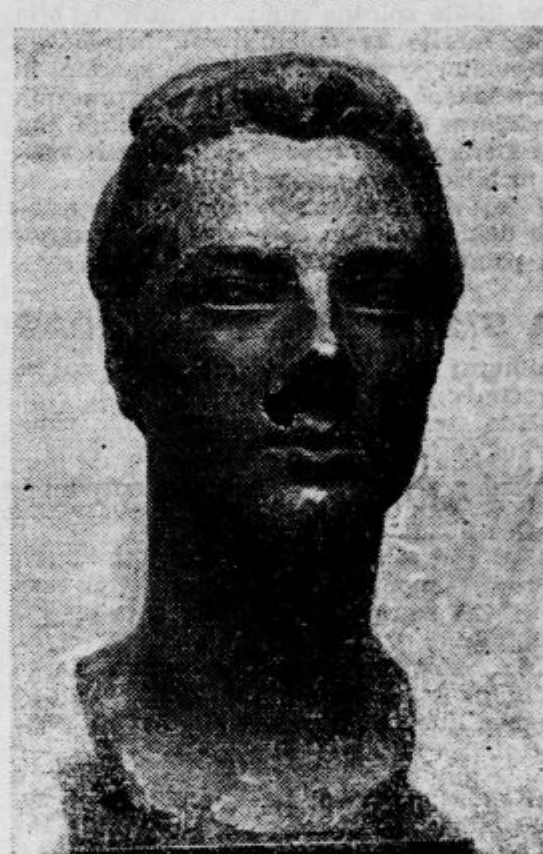
sodah, napolniti jih je treba v steklenice, da se bo razdelitev po željenih količinah razvijala v redu.« — Mariborski dnevnik nadaljuje:

»Ja, ali nam gre že tako tesno, da nimamo niti steklenice več?« bo vprašal maršikateri mrkogled. Ne, tako nam tesno se ne gre, toda na temnem smo z delovnimi močmi in razen tega bi bilo treba imeti na razpolago številne tovarne vake, ki bi dovažali premo, sodo, pesek in apno v glazute. Če pa vsaka gospodinja odda nekaj steklenice, se zbere mnogo milijonov. Velicina in oblike steklenic so orez pomena. Zbirajo se: šampanjske, vinske, likerske, sadjeve, žgane in pletene steklenice. Ne vzamejo pa se steklenice, ki so last pivovar, prav tako n steklenice za zdravila. Oddane steklenice morajo biti prazne in očistene. Vsakdo ve, kako prijetno je, če si lahko privošči vroč požirek v hudem mrazu. Nemškimi vojakom grozi oster mraz. Vsak državljani naj odda vsaj dve steklenici. Na ta način pomaga vojakom na fronti prestat neveselosti ostre polarne zime in s tem izkaže uslugo ne samo nemškemu vojakom na vzhodu, marveč tudi nemškemu gospodarstvu, ki mu ne bo treba povečati izdelave steklenic.«

Pričetek pouka na drž. klasični gimnaziji

Ljubljana, 20. novembra. Ravnateljstvo državne klasične gimnazije sporoča, da se začne redni pouk: a) za osmošolce dne 24. novembra ob 13.30 v II. nadstropju I. moške gimnazije v Vrgovi ulici, b) za četrtošolce istega dne ob isti uri na uršulinski moškiški šoli v Nunski ulici, c) za vse druge razrede približno v 14. dne, kar bo naznanjeno pravočasno v vseh dnevnikih. — Ravnateljstvo.

Razstava treh

V nedeljo 23. nov. ob 11. bo v Jakopičevem paviljonu odprta umetniška razstava samo najnovejših del treh članov DSLU: Staneta Kregarja, Nikolaja Omerse in Karla Putricha. Posebna vabilna sena bodo razpustila. Vsi, ki se zanimajo za slovensko moderno likovno umetnost, se vabljajo. Na razstavo opozarjajo lepe fotografije del po ljubljanskih izložbah. — Slika je posnetek Putrichove »Glave deklice«.

Skrbi in težave dolenjskih čebelarjev

St. Jernej, novembra. Na šentjernejem polju je bila letos tako slaba čebelarstva letina, da enake ne pomnijo niti najstarejši čebelarji. Čebele so zelo pozno rojile in nato v brezdelju in v pomanjkanju živilarile skozi vse poletje. V avgustu in septembru so nastopili hladni in deževni dnevi in ajda — zadnji up čebelarjev — je docela odpovedala. Prve dni septembra je sicer za kratko dobo odprla svoje medene vire, a donos je bil tako skromen, da so najmočnejše družine nabrale komaj po nekaj kilogramov medu. Čebelarji so morali združevati in iz treh, štirih družin sestaviti eno samo, ki bo ob skromni zalogi hrane morda preživela zimo in dočakala pomladnih dni.

Sneg in mraz, ki sta nastopila v drugi polovici oktobra, sta neljubo presenetila čebelarje in čebele. Čebele, ki so zasedale še satje po mediščih in krajne sate po valiških, zaradi mraza niso moge do zimskega gnezda, pa so zato otrpnile in odmrle. Tako je uničenih mnogo mladih delavk, ki bi spomladaj lahko pridno delale in skrbjele za prospek in razvoj družine v panju.

Da vsaj za silo poskrbe čebelarji zimsko zalogo, so čebelarji naročili sladkor — v nadi, da ga bodo še v jeseni lahko pokrtili. Toda zaradi mraza je pitanje onemogočeno in tekem zime bo zato propadlo in pomrlo mnogo najboljših družin.

Tukajšnji čebelarji so organizirani pri Slovenskem čebelarstvu in imajo svojo čebelarsko podružnico v St. Jerneju. Letos šteje podružnica 19 članov, kar je za naše čebelarske prilike vsekakor premalo. Sladkorja za krmiljenje čebel so naročili skupno okrog 400 kg. Podružnico uspešno vodi posestnik Reclj Franc z Razdrtega, ki goji tekem poletja po 100 do 150 panjev, a zmanjša število družin je seni na 50 panjev. Zelo obsežno, na ameri-

kanski način osnovano čebelarstvo vodijo tudi oo. kartuzijani v samostanu Pleterje. Čebelarstvo je na šentjernejem polju precej razvito in po nekaterih hišah dedno prehaja od očeta na sinove. Po vaseh pa je tudi mnogo praznih čebelnjakov, ki jasno pričajo, da so naši očetje in dedi z veliko ljubeznijo in vneto gojili čebele, dočim mlajši rod nima več pravega smisla in zanimanja za to prekrstno in lepo panogo narodnega gospodarstva.

Ustanovitev Pokrajinske zveze delodajalcev

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino glede na zakon o društvih, shodih in posev- tih z dne 18. septembra 1931 in njegove po- znejše spremembe, glede na zakon o obrtih z dne 5. novembra 1931, na podstavi čl. 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XX, št. 291, in smatrajoč za potrebno preurediti sta- novske združbe v Ljubljanski pokrajini, odreja:

Člen 1. Ustanovi se Pokrajinska zveza delodajalcev Ljubljanske pokrajine.

Zveza je pravna oseba in je nadzoruje Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino.

Člen 2. Pokrajinska zveza je upravičena popolnoma ali delno predstavljati koristi vseh delodajalcev Ljubljanske pokrajine.

Zveza obsega tale pokrajinske strokovne združbe: Združenje industrijcev in obrtnikov Ljubljanske pokrajine. Združenje trgovcev Ljubljanske pokrajine. Združenje kmetovalcev Ljubljanske pokrajine in Zdru- ženje donarnih in zavarovalnih zavodov Ljubljanske pokrajine.

V naštetih strokovnih združenjih se spo- jena vsa doslej obstoječa strokovna zdru- ženja obrtnikov ustanovljena na ozemlju pokrajine na podstavi zakona o obrtih z dne 5. novembra 1931 in zakona o društvih shodih in posevkih z dne 18. septembra 1931 in njegovih poznejših sprememb.

Združenja obsegajo sindikate za razne proizvajalne stroke; Združenje industrijcev in obrtnikov ima poseben odsek za obrt- ništvo, razdeljen po skupinah.

Kolikor imajo zavodi in pomožne napra- ve poseben stik s kakim združenjem, so podrejeni temu; kolikor pa se nanašajo na celo stroko delodajalcev, so podrejeni Zvezi.

Zunaj Zveze se strokovna združenja obrt- nikov ali zavodov in pomožnih naprav za stroko delodajalcev ne morejo ne dovoliti ne ustanovljati.

Člen 3. Imovina združenj spojenih po prednjem členu, se prenese na združenja. Omenjena v istem členu, po določbah čle- na 390. zakona o obrtih z dne 5. novembra 1931 in člena 19. zakona o društvih, shodih in posevkih z dne 18. septembra 1931 ter se vsekakor pridržijo prvotnemu namenu.

Odsek za obrtništvo upravlja imovino bivših obrtniških združenj.

Pri prvi uporabi te naredbe ostanejo v veljavi prispevki, ki so jih do sedaj obsto- ječa združenja že določila za tekoče leto.

V pravilih Zveze se izdajo določni pred- pisi glede sklepanja, višine in načina poi-

nanja in postavljanja prispevkov v po- smeznih strokah kakor tudi predpisi za nadzorstvo in odobravanje, ki je potrebno za te sklepe.

Člen 4. Naloga Zveze je, da varuje skup- ne gospodarske in strokovne koristi obrt- nikov, včlanjenih v teh združenjih, da ostvarja kar največjo enotnost v proučeva- nju ali opredeljevanju problemov in vpra- šanj obnegega značaja, ki zadevajo združe- nja, ter vzdržuje v njih red, da se bolje dosega namen, ki ga jim odkazujejo zakoni in pravila.

Nadaljnja naloga Zveze je, da izvršuje nadzorstvo nad pravnim poslovanjem pod- rejenih združenj in odobruje tista upravna dejanja, ki ne spadajo v redno upravo, odobruje proračune in obračune združenj in nadzoruje pri podrejenih združenjih ustanavljanje in delovanje službe v skup- nih zadevah.

Končno je naloga Zveze, da opravlja tudi vse druge dolžnosti in posle, ki se ji dolo- čijo v pravilih in ki jih ti nalagajo zakoni, predpisi ali oblastvene odredbe.

Člen 5. Pokrajinsko zvezo delodajalcev Ljubljanske pokrajine vodi predsednik, ki ga imenuje Visoki Komisar, s pooblastili, ki mu jih dajejo pravila Zveze; pomagajo pa mu drugi organi Zveze, ki jih prav tako določajo pravila, v katerih jim je tudi odrečeno področje.

Tajnika imenuje Visoki Komisar na pred- sednišnem predlog.

Člen 6. Predsednik Zveze se pooblašča, da predloži pravila Zveze, ki jih sklene za- časni predsedstveni odbor, sestavljen iz predstavnikov podrejenih združenj, in jih je treba predložiti Visokemu Komisarju v odobritev, naka se objavijo v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Člen 7. Pri prvi uporabi ureditve, dolo- čene s to naredbo, poslujejo organi Pokra- jinske zveze delodajalcev ob podpori stro- kovnjaka, ki ga imenuje Visoki Komisar in ki bo imel nalogo, usmerjati in vzporejati tako poslovanje Zveze kakor tudi podreje- nih strokovnih združenj, z močjo, da po- sepuje, prekliče ali spremeni ukrepe in da nadzoruje ohranitev zadevnih imetij ter iz- terjavanje in razdeljevanje prispevkov.

Člen 8. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljan- sko pokrajino.

Ljubljana, 15. novembra 1941-XX.
Visoki komisar Emilio Grazioli

Spremembe zakona

o pokojninskem zavarovanju nameščencev

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na zakon o pokojninskem zava- rovanju nameščencev z dne 30. oktobra 1933, bivše kraljevine Jugoslavije, objavljen v »Službenih novinah« z dne 12. de- cembra 1933, št. 285, in pravilnik za izda- janje draginskih doklad rentnikom z dne 22. septembra 1930, št. 36.084 bivše kra- ljevine Jugoslavije, objavljen v »Službe- nih novinah« z dne 30. oktobra 1930, št. 249 in poznejše spremembe z dne 16. ok- tobra 1937, št. 87.381, na podstavi kr. uredbe z dne 2. junija 1941-XX št. 492, na podstavi kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XX št. 291 in smatrajoč za ustrezno, da se spremenita zakon o pokojninskem zava- rovanju nameščencev in pravilnik k temu zakonu, kolikor gre za plačne raz- rede, rente voščil in višino prispevkov, da se prilagodijo zamenjavi valute in se- danjimi razmeram.

po zaslišanju mnenja prizadetih stanov- skih združb, odreja:

Člen 1. Plačni razredi iz odstavka 2. § 4. zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev z dne 30. oktobra 1933. se spremenijo takole:

Plačni razred	Letni prejemki od	Letni prejemki do	Letni zavarovani prejemki v lirah
I.	57	2.400	2.400
II.	2.401	3.600	3.000
III.	3.601	4.800	4.200
IV.	4.801	6.000	5.400
V.	6.001	7.200	6.600
VI.	7.201	8.400	7.800
VII.	8.401	9.600	9.000
VIII.	9.601	10.800	10.200
IX.	10.801	12.000	11.400
X.	12.001	13.200	12.600
XI.	13.201	14.400	13.800
XII.	14.401	15.600	15.000
XIII.	15.601	16.800	16.200
XIV.	16.801	—	18.000

Člen 2. Invalidska renta iz odstavka 6. § 10 zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev z dne 30. oktobra 1933 se spremenja takole, da znaša:

Plačni razred	osnovna renta po 60 mesecih zavarovanja na leto lir	osnovna renta po 120 mesecih zavarovanja na leto lir	povečane rente po 120 mesecih zavarovanja na leto lir	osnovni znesek invalidske ali starostne rente po 40 letih za- varovanja lir
I.	480	720	36	1.800
II.	600	900	45	2.250
III.	840	1.260	63	3.150
IV.	1.080	1.620	81	4.050
V.	1.320	1.980	99	4.950
VI.	1.560	2.340	117	5.850
VII.	1.800	2.700	135	6.750
VIII.	2.040	3.060	153	7.650
IX.	2.280	3.420	171	8.550
X.	2.520	3.780	189	9.450
XI.	2.760	4.140	207	10.350
XII.	3.000	4.500	225	11.250
XIII.	3.240	4.860	243	12.150
XIV.	3.600	5.400	270	13.500

Člen 3. Prispevki iz odstavka 4. § 39. zakona o pokojninskem zavarovanju na- meščencev z dne 30. oktobra 1933. se spre- minjajo takole, da so:

v plačnem razredu	mesечно lir	od prispevka odpada na službovalca nameščencev lir
I.	24	24
II.	30	30
III.	42	39
IV.	54	45
V.	66	51
VI.	78	56
VII.	90	60
VIII.	102	64
IX.	114	68
X.	126	72
XI.	138	76
XII.	150	80
XIII.	162	84
XIV.	180	90

Člen 4. Prostovoljni zavarovalci spadajo v razred, v katerem se prispevek najbolj približuje višini prispevka, ki so ga doslej plačevali.

Člen 5. Odstavek A. člena 3. pravilnika za izdajanje draginskih doklad rentnikom z dne 22. septembra 1930, št. 36.084 se spreminja takole:

A. Letna invalidska renta sestoji:

1. iz osnovnega zneska, ki ga sestavljata:
 - a) 10kratni povprečni prispevek, pred- pisan za pokojninsko zavarovanje v poslednjih 120 ali manj mesecih zavarovanja, pri čemer pa naj- manjši znesek ne sme znašati manj ko 780 lir,
 - b) 10kratni povprečni prispevek, pred- pisan za vso zavarovalno dobo;
2. iz 1/4 prispevkov, predpisanih za vso zavarovalno dobo.

Povprečni prispevek za dobo od 1. jan- uarja 1909. do 31. decembra 1923. se do- loči po povprečnem prispevku za naslednjo dobo na dan 1. januarja 1924., čigar znesek ne sme biti višji od 57 lir na me- sec.

Člen 6. Invalidske, starostne, vdovske in otroške rente (za sirote), vključno te- koče, se zvišujejo z izredno podporo ta- kole:

- minimalna invalidska renta od 95 na lir 250 na mesec.
- invalidske rente od 270 lir se zvišujejo za 15%.
- invalidske rente od 271 do 360 lir se zvišujejo za 10%, vendar ne smejo biti manjše ko 311 lir.
- invalidske rente od 361 do 460 lir se zvišujejo za 5%, vendar ne smejo biti manjše ko 396 lir.
- minimalna vdovska renta se zvišuje od 57 na 180 lir.
- vdovske rente od 230 lir se zvišujejo za 15%.
- vdovske rente od 231 do 300 lir se zvi- šujejo za 10%, vendar ne smejo biti manjše ko 265 lir.

Pri vdovskih rentah se za vsakega otro- ka pod 18. letom starosti, in sicer za naj- več 3 otroke, dodaje po 20 lir na mesec. Minimalna renta za 1 siroto se zvišuje od 57 na 180 lir.

Invalidske rente po 460 lir in vdovske rente po 300 lir, ki tečejo do 31. decem- bra 1941-XX, se zvišujejo za 5%.

Člen 7. Pravico do izredne podpore iz člena 6. imajo tisti rentniki, ki so pridobi- li ali še pridobijo pravico do rente le na podlagi zakonitega obveznega zavarovanja in ki prebivajo na ozemlju bivše kralje- vine Jugoslavije, pripojenem kraljevini Italiji ali v starih pokrajinah kraljevine Italije.

Člen 8. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljub- ljansko pokrajino z učinkom od 1. no- vembra 1941-XX.

Ljubljana, 15. novembra 1941-XX.
Visoki komisar Emilio Grazioli

Chiusura temporanea dell'ufficio Anagrafe per cambiamento di sede

Lubiana, 20. novembra. Con ordinanza dell'Alto Commissario n. 84 del 12 agosto 1941-XX, è stato istituito in ogni comune della provincia di Lubiana, l'ufficio anagrafico, incaricato della tenuta del registro della popolazione. Pertanto, il vecchio ufficio delle notifiche di Lubiana, già alle dipendenze della polizia e, successivamente, della R. Questura, è passato (per quanto concerne la tenuta del regi- stro della popolazione) alle dipendenze del comune di Lubiana.

In considerazione dei più vasti e com- plessi compiti del nuovo servizio e per af- firare al pubblico locali più comodi, su di- sposizione dell'Alto Commissario è stata destinata all'ufficio in questione una più ampia e più degna sede, in posizione cen- trale della città, e che sarà in breve dotata di mobili speciali e dell'apposita caratte- ristica attrezzatura per gli uffici anagrafici.

Il trasferimento dalla vecchia sede (Bleiweisova cesta 22) alla nuova (Mestni trg 23) sarà eseguito nei giorni 22, 23 e 24 corrente, durante i quali l'ufficio resterà chiuso al pubblico. L'ufficio si riaprirà, perciò, il giorno 25 ed osserverà, fino a nuovo ordine, il seguente orario per il pub- blico: dalle ore 9.30 alle 13.

Con l'occasione si avverte che il servizio di notifica — da parte degli alberghi, pen- sioni, affittacamere e privati che danno al- loggio senza mercede — delle persone ospi- tate, rimane, alle dipendenze della R. Que- stura, nei vecchi locali di Bleiweisova ce- sta 22.

Začasna zatvoritev anagrafskega urada

zaradi preselitve v nove prostore na Mestni trg št. 23.

Ljubljana, 20. novembra. Z odredbo Visokega komisarja št. 84 z dne 12. avg. 1941-XX je bil v vsaki občini Ljubljanske pokrajine ustanovljen ana- grafski urad, ki mu je poverjeno vodenje registra prebivalstva. Zaradi tega je pre- jšnji ljubljanski prijavni urad, ki je spadal pod policijo in nato pod Kr. Kvesturo pre- šel v odvisnost ljubljanske občine, v kol- kor je vodil register prebivalstva.

Sprico obširnejših in večjih nalog no- vega urada in da bi imelo občinstvo na razpolago udobnejše prostore, je bil po od- ločitvi Visokega Komisarja uradu dodeljen dostojnejši sedež v središču mesta, ki bo v kratkem opremljen s posebno opremo in s posebnimi napravami za anagrafske urade.

Preselitev s prejšnjega kraja, to je z Bleiweisove c. 22, v nove lokale na Mest- nem trgu 23, bo izvedena v dneh 22., 23. in 24. t. m. V teh dneh bo urad za občins- tvo zaprt, ter bo zopet odprt dne 25. t. m., ter bo posloval do nadaljnjih odredb za občinstvo od 9.30 do 13. ure.

Ob tej priliki ponovno opozarjamo, da bo ostal prijavni urad za prijavo gostov v prenočiščih in hotelih ter za prijavo pod- najemnikov ter privatnikov, ki brez pla- čila kot gostje prenočujejo v odvisnosti Kr. Kvesture v starih lokalih na Bleiwei- sovi c. št. 22.

Deseti program "Veselega teatra"

Ljubljana, 20. novembra. V sredo zvečer so imeli

Africa Settentrionale — Iz Severne Afrike

Una colonna di prigionieri britannici giunge in un campo di concentramento — Kolona britanskih ujetnikov je dospela v koncentracijsko taborišče

Dežela, kjer rase gnoj

Ob zapadni obali Peruja se dvigajo strme skale Loboškega otočja. Človek si ne more misliti brezupnejšega koščka zemlje, nego je ta. Rastlinstva ni tu nobenega, a vendar so ti otočki dobredno prekriti s ptičjimi gnezdi. Izraz »gnezda« je sicer malo pretiran, večinoma gre le za nekakšna skleda podobna ali pa krtinasta stojišča, na katerih se ptice gnetejo in delajo druga druga napotja. Po cenitvah belgijskega raziskovalca markija de Wavrisa so tu mesta, ki štejejo na vsak hektar dosti več nego 100.000 ptic! Na milijone jih je, tolščakov in kormoranov, galebov in pelikanov, ki imajo na videz en sam življenjski smoter: da si izpraznijo črevesje za naslednji obed. A če se dvignejo v tropih, ki štejejo tisoče in tisoče ptic, zatemnijo nebo. Kot roparice na ribe so te živali nagonsko organizirane in kadar prirejejo svoje množestvene pogone, pokončajo ribje bogastvo vzdolž dolgi obalnih pasov. Samo za prebavljanje se vračajo na svoje skalne otoke, ki jih prekrivajo neudrudno s svojimi izločninami, da nastajajo mnogo metrov visoke plasti ptičjega blata.

To ptičje blato, ki je pod imenom gvan pomembno izvozno blago, predstavlja gnojilo, ki so ga cenili že v starih časih, a je njegova cena danes še višja. Že inkaški kralji so izdajali odredbe, ki naj bi čuvali te ptice in dragoceno proizvodno gnojilo. Stari Inki so tudi na vzoren način uredili pridobivanje gvana in vsaka vasica je bila deželna. Ko je pa Alexander v. Humboldt pred kakšnimi 140 leti prinesel prve primerke gvana v Evropo, je postala perujska obala prav kmalu zbirališče celih brodovij tovarnih ladij, ki so v stoletjih nakopičeno bogastvo ptičjega gnoja enostavno odvažale. Sosedne otoke Chincha, ki so bili pokriti baje s 60 m debelo skorjo gvana, so popolnoma izropali, tako da so pticam uničili vsako možnost nadaljnega gnezdenja. Šele v osemdesetih letih prejšnjega stoletja se je perujska vlada spomnila na stare inkaške zaščitne odredbe ter jih oživotvorila. Odtlej izkoriščajo gvan-ske otoke smotrno in Peru ima od tega velike dobičke.

1119 proti 1000

Po podatkih zadnjega ljudskega štetja šteje švedska prestolnica 570.771 prebivalcev, med katerimi je 254.580 moških in 316.191 žensk. Žensk je torej v Stockholmu neprimerno več nego moških, na vsakih 1000 moških jih odpade 1212. Isto preobličje žensk je opazovati v drugih švedskih mestih, samo da razmerje tam ni tako neugodno, ker znaša 1159 žensk na 1000 moških, na podeželju pa je žensk celo manj nego moških, to je 949 proti 1000. Toda ta manjšina na podeželju ne more izravnati abnormalne ženske večine po mestih, kajti

povprečje za celotno švedsko prebivalstvo izkazuje 1119 žensk na 1000 moških, tako da stoji švedstva v tem oziru menda na prvem mestu med vsemi deželami na svetu. Stockholmska statistika izkazuje še druge neugodne pojave, ki obstoj švedskega naroda naravnost ogrožajo. Tako je opazovati, da število starih oseb v primeru z mladimi letniki čedalje bolj narašča, a prav tako, in sicer v geometrični postopici, narašča število ločitev zakonov. Še ob začetku stoletja je bilo na 1000 zakonov letno 0,57 ločitev, danes jih je pa že 8 na 1000.

Vitamin za nemške dolavce

Spomladaj 1. 1939. so nemškimi rudarjem prvič začeli deliti vitamin C kot dodatek k hrani. Uspeh je bil presenetljiv in ugotovili so, da ta ukrep ni samo zmanjšal primerov bolezni med rudarji, temveč da je tudi v splošnem dvignil njihovo zdravje in telesne sile. Stroški za to akcijo so znali do danes 800.000 mark. Nemška Delovna fronta je sedaj sklenila, da bo razdeljevanje vitamina C razširila na vse delavstvo glavnih ravnih industrij.

Smrt prošulega sodnika

V ameriškem mestu Chemsfordu je umrl v starosti 72 let angleški sodnik John Anthony Hawke. Njegovo ime je bilo nekoč zelo znano vsem čitateljem listov. To je namreč tisti sodnik, ki je 1936. izrekel ločitev zakona ge. Wally Simpsonove, žene bivšega angleškega kralja Edwarda VIII, današnjega vojvode Windsorskega.

Nov potres v Turčiji

Kakor poročajo iz Carigrada, je nov potres razsajal v zloglasnem ozemlju Erzindžana. Sunk, ki je trajal 20 sekund, je napravil mnogo škodo v mestu saimem, a je popolnoma razdejalo 17 vasi v njegovi okolici, v nekaterih drugih vaseh pa je poškodoval hiše. Dostoj so našli 25 mrtvih in 30 ranjenih. Nekateri potniki, ki so prišli iz Erzindžana, poročajo, da je od časa pivega potresa čutili v tem ozemlju skrajno vsak dan potresno gibanje.

40.000 kg diamanta

Belgijska geografska družba cenj količino vse izkopanih in obdelanih diamantov na zemlji na 40.000 kg, njih vrednost pa na več nego 38.000 milijonov belgov. Indija, ki je do 18. stoletja edina pridobivala diamante, je v teh 40.000 kg zastopana z največjim deležem, na drugem mestu je Brazilija, ki je v 18. in 19. stoletju isto tako dala veliko količino dragih kamnov. Danes je največ diamantov dobili v Južni Afriki.

Oglik ima najvišje tališče

Med vsemi prvinami ima oglik najvišje tališče. Pred nekoliko leti so Lummer in drugi raziskovalci določili to točko, pri kateri se oglik topi, 3900 stopinj Celzija. Cisto železo se topi n. pr. pri 1550 stopinjah, platin pa pri 1800 stopinjah. Temperaturo 3900 stopinj je težko doseči celo z najmodernejšimi tehničnimi pripomočki, še težje jo je meriti. Merijo jo na podlagi svetlobne gostote razžarjenega telesa. Samo v obročih je mogoče z veliko obtežbo toka doseči tako visoke temperature med elektrodama ogliema v obloku, da se prične oglik spreminjati v paro ali sublimirati, kakor se glas strokovno izraz za talitev, pri kateri se telo ne spreminja v tekočino, temveč neposredno v plin. Novejše raziskave pa so pokazale, da so toplotno temperaturo oglika s 3900 stopinjami cenili še prenizko, vse kaže, da sega ta temperatura nad 4000 stopinj. To je pa temperatura, ki se že precej približuje temperaturi sončne površine, ki jo cenijo na 6000 stopinj Celzija.

„Recept“ za dolgo življenje

Neki ameriški zdravnik trdi, da bi se moglo naše življenje podaljšati brez truda (izraz je v tem primeru zelo točen) za celih 50 odstotkov. Evo enostavnega recepta za ta namen: vsakih sedem dni n. s. me človek 36 ur nič delati, toda absolutno nič. Delo, naj si bo telesno ali duševno, izpolnja po teoriji tega zdravnika naše življenjske energije. Kaže, da bodo Američani radi pograbili to teorijo.

Nenavadna tekma

Staro, nikoli rešeno vprašanje, da-li je moški razboritejši od ženske ali narobe, je dalo povod za svojevrstno tekmo, ki so jo priredili pred nekoliko dnevi učenci in učence neke štokholmske gimnazije. Sestavili so izpitno komisijo iz profesorjev, ki ne pripadajo temu učnemu zavodu in ki jih tekmovalci ter tekmovalke torej niso poznali. Ta odbor jim ni zastavil ustnih ali pismenih vprašanj o bolj ali manj odročnih znanstvenih zadevah, temveč je zahteval odgovore na vprašanja, ki so se tikala splošne izobrazbe in ki bi lahko merilo za dojemljivost, prisrčnost, opazovalno sposobnost, logiko, spomin in druge takšne duševne lastnosti posameznih kandidatov in kandidatki. Ti so morali čim bolj gladko in čim točneje odgovoriti vsak na približno 60 vprašanj.

V tej tekmi so z ogromno večino zmagala dekleta, dočim je močni spol v mnogih primerih prav žalostno odrezal...

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

»Skoraj vsak dan dobivam poziv, naj se poročim!« je dejala Olga.

»Kdo te poziva? Rudi? Adolf? Ivan? Mirko?« je vprašala prijateljica.

»Ne.«

»Kdo tedaj?«

»Oče in mati.«

»Mati (odrasli hčeri): »Danes, otrok, pride torej simpatični mladi mož, ki ti tako dvori. Zdi se mi prav, da bi mu nekaj zapela...«

Oče: »Mati ima popolnoma prav. Na ta način ga lahko tako pretrekaš, da ti je njegova ljubezen sposoben premagati vsi.«

»Kakšnega psa si pa kupil?« se je začudil Miha.

»Ali ne vidiš?« je odgovoril Jaka užaleno. »To je vendar buldog!«

»Da, med drugim!« je menil Miha.

»Kako ti pa ugaja vaš novi oče?«

»Ah, prav ljubezniv je.«

»To mislim tudi jaz. Lansko leto smo ga namreč mi imeli.«

»Kar sedite!« je dejalo mično sportno dekletko, ko je hotel stari gospod v prenapojenem avtobusu vstati.

»Toda — dovolite mi...«

»Ne, ne, jaz rajši stojim,« je vztrajalo dekletko in ga prijazno potisnilo nazaj na sedež.

»Za božjo voljo, pustite mi vendar vstati, gospodična! Saj hočem le izstopiti!« je dejal stari gospod.

»Toda stara mati, ne bodi vendar tako nervozna!« je dejal Petriček stari materi in tašči, ki se je pripravljala, da odpotuje.

»Imaš vendar še dosti časa! Oče je postal uro za celo uro naprej...«

Polotok Kerč

Polotok Kerč, ki si ga sedaj ova'a nemška vojska, je ploska, suha deželica, ki se le na severovzhodu dviga največ 177 m visoko gričevje. V okolici mesta K. r. v. ki smo ga opisali v nekem prejšnjem članku, se dviga nekoliko zanimivih vulkanov, ki bljuvajo v določenih presledkih hla. v. v. bla to. A čeprav je to ozemlje na pogled brezupno, je pod svojo površino vendar le prebogato.

Polotok Kerč skriva namreč eno največjih nahajališč železne rude na svetu, ki so ga pa začeli komaj izkoriščati. Sovjeti so ga ocenili na 2722 milijonov ton. Kerč leži ruda v mogočnih skladih in le p. r. to pod

površjem, bi jo bilo lahko in brez velikih stroškov pridobivati, toda ta ruda vsebuje po eni strani manj železa nego ruda v s. v. v. Krivega Roga, po drugi strani pa en odstotek fosforja. Zato je letna proizvodnja tukaj zelo zaostajala za proizvodnjo Krivega Roga. Toda z modernimi metodami bi jo bilo mogoče dosti bolje izkoristiti, nego se jo doslej. Plavži za to se dvigajo v Kerču samem, a tudi v Marupolju in fa ganrogu, ki sta isto tako že v nemških rokah. Vsekakor ni nobenega dvoma, da ta polotok Kerč v doglednem času še veliki bodočnost.

Zasebna klop v javnem vrtu

Originalen možak živi v San Diegu v Kaliforniji. Kadar koli je prišel v mestni park, da bi malo posedel, je našel vse klopi zasedene. To ga je zelo jezilo in sklenil je, da si bo pomagal sam. Najlažja pomoč bi bila pač ta, da bi nosil s seboj enega izmed praktičnih malih, zložljivih stolov. kakršne je povsod dobil, toda takšen stoli njegovemu ponosu očitno ni zadostoval. moral je biti prava klop, kakršne je dobil v parkih. In tako je šel k mizarju, ter si jo je dal napraviti točno po vzoru mestnih klopi. Ko jo je dobil, jo je dal na ramo in hajdi z njo v park. Tam je najudobno sedel in je to sedenje tako užival, da je ostal do noči.

Odtlej je šlo vse v redu, a težava se je pojavila, ko je hotel zvečer s klopjo domov. Dal jo je sicer brez nadaljnega na

rame, ni pa računal s čuvajem mestnega vrta, ki si je seveda mislil, da nosi mož ukradeno klop in ga je trdo zagrabil. Originalni mož je prisegel, da je klop njegova in to je končno sicer lahko tudi dokazal, a prej je moral s čuvajem in klopjo na policijo, kjer ni bilo izpraševanja ne konec ne kraj, potem so pokliskali mizarja, da je potrdil njegove lastninske pravice in šele potem je smel domov. Odtlej pa ima mir. Ne meneč se za roganje ljudi, koraka vsak dan s svojo klopjo v park in nazaj. Zadeva je zbudila seveda dovolj pozornosti, da ga vsi poznajo in vedo, kako je s stvarjo. Za vsak primer pa si je dal napisati od župana posebno dovoljenje, da sme v mestnem parku sedeti po mili volji na svoji klopi.

Nezvestoba z novim nosom

Nekatera nomadska plemena, ki živijo ob mejah Afganistana, so si ohranila še mnoge primitivne in včasih barbarske običaje. Žensko nezvestobo kaznujejo n. pr. že od pamtliveka s tem, da zakonolomki odrežejo nos. Toda če civilizaciji ni uspelo, da bi odpravila ta običaj, ga je originalna podjetnost nekega ukrajinkega trgovca, ki se je tam nastanil, vsaj malo ublažila. Mož je začel namreč uvažati umetne nosove, ki jih prodaja v velikim dobičkom. Običaj pač možem veleval, da nezvestim ženam, potem ko so jim amputirali nosove, odpustijo skok iz zakonskeka jarma, a v večini primerov si potera željo, da bi žene spet dobile nosove. Ker naravni nos nima navade, da bi na novo zrasel, se zatekajo k zvitemu trgovcu, ki jim dobavlja bronaste nosove poljubnih oblik...

Deček s 64 zobmi

V južnočeški vasi Luku je imel sin nekoga kmeta v zadnjih časih velike težave pri žvečenju jedi. Deček, ki mu je 10 let, je čutil hude bolečine v dlesnih, ki so mu hudo nabrekli. Končno so ga odvedli k zdravniku, ki je ugotovil, da ima nesrečnega dvojno zobovje, drugo nad drugim. Notranji zobje pa so okrnili. Treba bo zamotanih kirurških posežkov, da mu bodo omogočili kolikor toliko normalno uporabo zob.

Vsaka 25. ženska je Ana

Neki švedski učenjak je po potrebi živih raziskavah ugotovil, da je Ana najbolj razširjeno žensko ime. Po njegovih dognanjih ga nosi nič manj nego 94 milijonov žensk vseh plemen in starosti.

Kako štejejo Kitajci

Razni narodi uporabljajo svoje roke na prav različen način, če hočejo označiti kakšno število. Prav čudni so pri tem Kitajci. Zaprti pest pomeni pri njih 5, 4 označujejo z malim prstom, ki ga stegnemo iz pesti, 3 z dvema stegnjenima prstoma, 2 s tremi, 1 s štirimi, a popolnoma odprta roka pomeni ničlo. Torej približno narobe nego pri nas!

Oklep kralja Gustava Adolfa

V stolnici švedskega mesta Strangnasa so odkrili pozlačeni oklep kralja Gustava Adolfa, znanega iz tridesetletne vojne. Oklep so izdelali 1. 1620. v Arborgu in je veljal za sijajen izdelek umetnostne obrti. Švedski zgodovinarji so ga iskali že dolgo časa.

Obnovite naročnino!

odpor zoper pesmi, ki jih poslej spremlja vse življenje; pridobili so si ga s prisiljenim in slabo uvedenim učenjem pesmi na pamet.

Pisatelji mladinskih knjig nimajo v mnogih primerih zadostne poštenosti in umetniške vesti. Zdi se jim, da je za mladino kakšen spis kaj hitro dober. Včasih pišejo za mlade čitatele samo zato, ker jim tako veljavajo zaslužkarke koristi, nimajo pa posebne čuta in določenih sposobnosti za tako literarno ustvarjanje, ki ima nekatere svoje zahteve. Mnogih nedostatkov je krivo dejstvo, da ni prave in kompetentne kritike mladinskih knjig in njih avtorjev; kritika je dostikrat enostranska, zgolj pedagoško gledana ocena, toda v knjigah te vrste ne gre samo za pedagoško, gre tudi za poetično, umetniško vrednote in le te zahtevajo posebno oster čut in veliko literarno kulturo, pri vsem tem pa prodorno zanimanje in razumevanje otroške duše.

Frey ne odklanja tako imenovanih avturiističnih mladinskih knjig, če imajo v sebi kakšno globlje jedro, idejo. Tako čtivo je celo dobro sredstvo, da se vzbudi v mladem človeku slast čitanja. Odklanja pa tako imenovane dekliške romane, ki so se ponekod močno razrasli in zametujejo ločitev mladinskega sveta po spolih, ker je zlasti v mladinski literaturi kooedukacijsko načelo najuspešnejše. Ob koncu pravi dr. Frey še tole: Kar smo sami brali pred dvajsetimi, tridesetimi leti, ni že samo po sebi primerno za današnjo mladino. Spomini na nekdanje čitane knjige so najmanj zanesljivi. Treba bi bilo sestaviti dober seznam ne-sporno kvalitetne mladinske literature, upoštevati pri načrtih za prevode to, kar bi bilo res potrebno in koristno prevesti še drugih jezikov; skrajša, potrebno je več

A NEKDOTA

Göttingenski profesor matematike in naravoslovja Gotthelf Kästner je bil znan po svojih jedkih sodbah.

Nekoč mu je prinesel neki tovariš svojo novo knjigo in ga prosil za oceno. Kästner je odgovoril, da je knjigo že videl, a njegova ocena je bila naslednja: »Knjiga je natiskana na najslabši papir — škoda dobrega papirja!«

VSAK DAN ENA

»Ali še vedno ni pravi?«
»Ne, tega kar ne morem razumeti, da se imena tega likerja ne morem spomniti!«

Kulturni pregled

O vzgoji mladih čitateljev

Če ima književnost v čelernem narodu pomembno duhovno funkcijo in določeno poslanstvo, tedaj je vzgoja čitateljskega naraščaja važna vprašanje kulturne in posebej še literarne politike. Mladinsko slovo je doseglo tudi pri nas znaten razvoj in njega problematika mora zanimati vse, ki so posredno ali neposredno udeleženi ne le v splošnem vzgojstvu, marveč tudi v nepotrebnih vzgoji za kulturo, ki postaja tem bolj pereča, čim več novih nalog in problemov grmadi vojna s svojimi prvinskimi sunki v vzgojstvo in moralno in intelektualno življenje narodov. O vzgoji mladine za knjigo in s tem v zvezi o vprašanju mladinske knjige posnemamo prosto po strokovnjaku dr. J. Freyu nekatere, tudi za nas zanimive misli in kritične nasvete.

Frey meni, da je najvažnejša, a hkrati najbolj zanemarljiva naloga mladinskega čtiva npravnostna vzgoja. Zaradi tega naj bi mladina brala knjige, ki vplivajo silovito na mlado dušo in vzbujajo ljubezen do življenja in do dejavnosti. Vrhunsko geslo mladinskih knjig naj bi bilo: »pisovati, kako krasno in čudovito je človeško delo! Po raziskovanjih Goddara in Richterja je čtivo pri 8.7 odstotka dečkov vir idej, ki se razvijajo v njihovih mladih dušah, medtem ko pri deklicah dosega ta vpliv celo 28.3 odstotka. Otroci se pri čitanju tako živijo v junake dejanja, da prav za prav sam doživljajo njegovo usodo, in ta predstava ne izgubi svojega učinka niti tedaj, ko je odložil knjigo: hoče, da bi bil takšen, kakor je ta »junak« in da bi tudi

sam postopal tako kakor on. Navedeni pisec ilustrira na mnogih primerih vpliv takega čtiva.

Gre kajpak za to, da bi sicer dobra knjiga ne prišla v roke mladega čitatelja ob nepravem času. Gotovo ni primerno, če nastopa v romanu deček kot detektiv. Tako opisovanje preveč idealiziranih otroških postav lahko doseže čisto nasproten učinek, kakor je hotel pisatelj, ko je prikazoval boj zoper zlo v človeku. Najbolj vplivajo na mladega bralca knjige o življenju znamenitih ljudi: izumiteljev, potovalcev, pomorščakov, letalcev in slavnih zgodovinskih junakov. Ni utemeljeno mnenje, da zaradi preobilnega čitanja oslabi v otroku človeška potreba dejavnosti. Slavni ljudje in neizmerno delavni posamezniki so bili prepogosto strastni čitatelji. Za umstveno vzgojo so najboljšje poučile, vendar pri vsem tem beletristično zabavajoče knjige. Teh je pri nas malo in kar jih je, preveč spominjajo mladino na šolske učbenike. Do devetega leta bi sploh ne smeli dajati mladini dosti takih knjig, da ji ne bi tako, zanje še prepozno čtivo postalo preveč prisilno. Leposlovno spisana knjiga doseže s svojim zabavnim učinkom največ, ker bolj poučuje in v globlje učinkuje. Še s sodijo tudi stvarno pisani zgodovinski in življenjski roman in memoarske knjige. Dvomljivo vrednost pa imajo za spoznavanje sveta potopisi in potopisni romani, ki so pisani večkrat po drugih pisateljih in ki jim nedostaja osebni pogled na tuje življenje. (Znani Karel May na primer sploh ni ni-

kdar videl krajev in narodov, ki jih opisuje na podlagi nepopolnih zemljepisnih virov in največkrat zgolj s fantazijo.) Dobri so romani s področja fizike, kemije itd., kjer si lahko mlad čitatelj igraje nabere stvarnega znanja, ne da bi bil to opazil. Po tej poti si v dobro spisanih knjigah nabira in razširja tudi jezikovni zaklad in znanje pravopisa. Goreči čitatelji dobivajo to tako roko zastoj, brez truda in učenja. Treba nam je več pisateljev, ki umejo pisati zabavno, vendar pa pri tem počivati tako, da nima berilo značaja pouka.

Kolikor gre za estetsko vzgojo s knjigo, je treba, da dviga predvsem literarni okus. Vsaka mladinska knjiga naj bi praviloma imela vsaj povprečno literarno višino. Koliko imamo nadpovprečnih? Večidel so spisane bodisi pretežno, brez izrazitega pisateljskega daru, bodisi prelahko, prepovršno, v vsakdanjem, celo zaniknem jeziku in slogu. Nkar ne dajamo mladini v roke knjig, ki so zanj težko razumljive, četudi sega po njih; so dela, ki — kakor na primer sloveča »Babica B. Némceve« — mikajo mladega čitatelja, vendar vemo, da šele odrasel bralec lahko presodi in dogleda lepoto takih knjig. Posebno rahločutno vprašanje je zadeva mladinske poezije. Dostikrat se otroje naivni verzi zamenjujejo s pojmom mladinske pesmi. Mladinska pesem mora biti predvsem in samo pesem, se pravi, resnična poetična stvaritev, ki zajema pozornost z lepoto svoje oblike in v močnejši pesniški misli.

Smotrno izvenšolsko čtivo je najboljša metoda samostozobrazbe. Nje največja značilnost, ki ustreza duhu in potrebi mladega čitatelja, je razkošna igra fantazije. Uredite mladinsko čtivo po šolskih metodah in bo na mah izgubilo ves čar in vso slast! Mnogi ljudi si je prineslo prav iz šol tisti

V. Heyblum

Kronika

* Iz »Službenega lista«. »Službeni list« za Ljubljansko pokrajino št. 93 z dne 19. novembra 1941-XX. objavlja navedbe Visokega Komisarja: Ustanovitve Pokrajinske zveze delodajalcev Ljubljanske pokrajine in preureditev stanovskih združenj, navedila za izvrševanje navedbe z dne 15. novembra 1941-XX. št. 151 o ustanovitvi Pokrajinske zveze delodajalcev Ljubljanske pokrajine, spremembe zakona o pokojninskem zavarovanju namencev in razveljavljanje členov 1. do 7. navedbe z dne 11. septembra 1941-XX. št. 97 in odločbe dne 20. septembra 1941-XX. št. 44 ter odločbe Visokega Komisarja: Imenovanje predsednika Pokrajinske zveze delodajalcev in imenovanje strokovnjaka pri Pokrajinski zvezi delodajalcev.

* Nov grob. V Prezidu je umrla dobra soproga in mati ga. Marija Jenkova. Pogreb predraže rajke je bil v četrtki na pokopališču sv. Vida v Prezidu. Ptokojnik naj bo ohranjen lep spomin, žalujčim svojim pa izrekamo naše iskreno sožalje!

* K razlagu o preselitvi Nemcev z dne 20. oktobra t. l. je Visoki Komisar izdal važan dodatek, da bodo eni Nemci, ki namenjajo ostati v Ljubljanski pokrajini, pridobili italijansko državljanstvo po določbah, ki bodo v ta namen še izdane, če imajo od prej državljanstvo bivše jugoslovanske države. Oni pa, ki so imeli že na dan 6. aprila 1941-XX. nemško državljanstvo, bodo lahko ostali nemški državljanji. Eni in drugi lahko še nadalje prebivajo v Ljubljanski pokrajini in v smislu zakonov svobodno opravljajo svoje delavnosti.

PLJTE AROMA ČAJ

Najboljši nadomestek za ruski čaj. Dobi se v vseh boljših trgovinah!

* Piemontska princesa v Milanu. V sredo je Princesa Piemontska napravila zaseben obisk v Milanu, kjer si je ogledala prostore lekarnarske družbe C. Erba. Prav tako je obiskala naprave Zavoda Giovannija Morsellija za znanstvena preučevanja, pri čemer je pokazala živo zanimanje za delanje in nehanje njenih ustanov. Od tude je pohitela v Zavod za ranjence na Trgu mladine črnih praporov, kjer se je dolgo zadrževala zlasti na očesnem oddelku. Visoka gospa je imela za slehernega bolnika tople, tolažilne besede, ranjenci pa so pred njo izjavili Savojske hiše na pretresljiv način izrazili svoje spoštovanje in navdušenje. Medtem se je pred zavodom zbrala množica občinstva, ki je Princesi ob njenem odhodu priredilo prisrčne ovacije.

* Minister javnih del v Tarantu. Minister javnih del je v torek zvečer v vladni palači v Tarantu sprejel predstavnike lokalnih oblasti, naslednji dan pa si je ogledal mesto, trgovsko pristanišče in razne kraje, kjer so pravkar v teku javna dela. Ogledal si je razna javna poslopja in pa jetnišnico, posebej pa se je zanimal za gradnjo nove bolnišnice.

Opozorjamo cenjene čitatelje, da ima uprava lista tel.: 31-22, 31-23, 31-24, naš inšerativni oddelk pa tel.: 31-25, 31-26.

* Za nabiralno akcijo medicinske klinike v Ljubljani darovali so naslednji zasebniki: gospa Nada Kobi, Podpeč, 2.000, g. Ivan Gregor, trgovec, Ljubljana, kot prvi obrok za odkup ene postelje 5.000, g. Ivan Petrič, trgovec, Borovnica, za odkup ene otroške postelje 10.000 in g. apotekar Guldo Bakarič, Ljubljana, 2.000. Vsem tem darovalcem se predstojništvo medicinske klinike najpripronejše zahvaljuje, saj so s tem dokazali svoje socialno razumevanje in služijo drugim za zgled.

* Italijansko-nemški koncert za vojne ranjence. V dvorani Musikvereina na Dunaju je bil v torek zvečer vokalni koncert, ki ga je priredila Nemška delovna fronta za vojne ranjence. Razen dveh znanih članov dunajske Opere, sopranistke Illitscheve in tenorja Franterja, je z velikim uspehom nastopil tudi italijanski baritonist Enrico Bertucco, pri klavirju pa je pevec spremljal maestro Renato Virgilio, ki je znan v Nemčiji tudi po svoji operi »Jana«. Na sporedu so bile arije iz Verdijevih, Puccinijevih, Leoncavallojevih in Virgiliovih oper.

* Pisma, namenjena čez morje. Pošta uprava je objavila naslednje opozorilo: V namenu, da se zmanjšajo poštni tovori, ki so namenjeni čez morje, se naproša občinstvo, naj bodo pisma, ki se pošiljajo z navadno ali z letalsko pošto, bodisi navadno ali priporočeno, v Libijo in na Egejske otoke, in pa pisma, ki jih odpravlja vojna pošta, izključno samo iz lahkega papirja,

ali laika, ki bi ga ne zajela Puccinijeva čustvena prepevajoča glasba ter bi ne ganila tudi najbolj nezanimanega človeka.

Od Rezike Thalerjeve preko Lovsetove, Ribičeve in Gjungečeve ter gostov Rose Panpaninjeve, Oltrabelline in Leventove smo spoznali očarljivi lik Butterfly. Največkrat jo je pela na našem odru Gjungečeva.

Heybalova, ki jo poje zdaj, je v teku štirih let, odkar je članica naše opere, podala že znatno število velikih partij: Giulio v »Eru z onega sveta«, »Prodano nevesto«, Tatjano v »Onjeginu«, »Rusalko«, groflico v »Figarovi svatbi«, Margareto v »Faustu«, »Kleopatru« in »Jenufo«.

Po bogatih igriških izkušnjah, ki si jih more nabirati darovita pevka v omenjenih partijah, lahko pričakujemo od nje stvari, ki se bo dostojno postavila v vrsto njenih predhodnic. Naravna darovitost Heybalove, nena glasovna kultura, ki si jo je pridobila pri svojem, revskem pedagogu Juliju Betetu, njena igralska prožnost, ki jo našla v Cirilu Debevcu kot režiserju večine oper, v katerih je nastopila, močno oporo, vse to ji je pomoglo razviti igralsko občutje v vsebinskem smislu, v mimiki in kretnji Delo z dirigenti, ki cenijo njeno muzikalnost in lahkoto, s katero obvlada v kratkem času težavne partije, predvsem pa njena močna volja, s katero obvlada v kratkem času težavne partije, predvsem pa njena močna volja do dela in čut odgovornosti nasproti vsaki partiji, vse to je pripomoglo, da ima naša Opera v Heybalovi vsega zaupanja vredno mlado moč.

Pinkertona bo podal Franci, konzula Charplessa pa Janko. Oba naša pevca smo že slišali v teh partijah in kritika jima je priznala da prihajajo vse njune odroke vrline v njih do najpopolnejše veljave. Ko-

kakršne se uporablja za letalsko pošto, tako da teža pisma ne presega petih gramov. Poštna uprava ne more jamčiti za hitro odpremo pisma, ki bodo presegala to težo.

* Poziv brezposelnim učiteljem! Učiteljska organizacija v Ljubljani poziva vse spodaj navedene, da se takoj danes javijo osebno v njenih prostorih v Franciškanski ulici 5, I. nadst., zaradi važnega obvestila. Ahtik Jospina, Ankele Franc, Azman Emilija, Belihar Antona, Dojcek Stefana, Čeh Ivo, Debelak Rudolf, Ferencak Franja, Flajs Franc, Gale Marija, Golar Emanuel, Grum Ivan, Hrovat Leopold, Hudales Zoran, Iglit Marija, Knafelec Franc, Koce Vilma, Kunec Darinka, Levstik Ivan, Klementič Franc, Kocbek Jože, Macaroi Rudolf, Matjan Matevž Medved Anton, Mihelič Egon, Miklavc Ivana, Miklavčič Francka, Mokorel Viktor, Očakar Ana, Pečnik Gustav, Pipan Gabriella, Pirč Jože, Plehan Albin, Podgornik Franc, Prešeren Adolf, Rak Miloslav, Rakovec Cirila, Reja Frančiška, Sever Marija, Sila Milan, Skok Ferdinand, Skrt Milena, Šašek Antonija, Šavič Andrej, Švajger Zora, Šinkovec Viktor, Skof Ana, Šnuderl Hinko, Štrukelj Vida, Tratar Josip, Verbič Franc, Vidmar Gabriella, Trovotšek Julija, Vodnik Ignacij, Vrhnjak Marija, Zupančič Josip, Brus Boris.

* Dve nenavadno zanimivi povesti, mladinski roman in vedno nekaj razveseljivih zgodbic bo prinašala »Domovina« v preurejeni obliki. Kdor še ni naročen nanjo, jo lahko prejema ves december brezplačno, naročino pa mora plačati vsaj za prvo četrtletje 1942. Seveda je naročnina za današnje razmere naravnost malenkostna: za četrto leta komaj 4.50 lire, polletno 9 lir, za celo leto le 18 lir, posamezna številka pa stane bore 50 centesimov. Zglaste se z dopisnico na naslov: Uprava »Domovine« v Ljubljani. Priporočite jo znancem in prijateljem v mestu in na deželi.

* Silovit potres. Seizmografi meteorološke opazovalnice v Tarantu so zabeležili močan potres, ki se je pripetil v radiu okrog 9200 km od Taranta. Potres, ki se je začel v torek ob 17.58 in je trajal kakšno 4 ure, je moral zavzeti katastrofalen obseg. Dogodek so zabeležili tudi instrumenti seizmološkega zavoda v Jeni.

* Cerkevna slovesnost v Riverov spomin. Španska falanga v Italiji bo danes počastila peto obletnico smrti svojega ustanovitelja Joseja Antonija Prima De Rivera, ki je bil zavratno umorjen v Alicanti, s spominskim rekvijemom v španski narodni cerkvi sv. Marije Monseratske.

* Rim se približuje poldrugiemu milijonu prebivalcev. Na koncu oktobra so v Rimu o priliki začasnega štetja ugotovili 1.407.650 prebivalcev.

* Dva nova filma. Družba Androsfilm-Vitafilm v Rimu je nedavno dovršila novo filmsko dramo »Strah pred ljubeznijo«. Film je izdelan po zgodovinskih dogodkih, ki so se vršili leta 1813. v Napulju za časa vladavine Gioacchina Murata. Glavno žensko vlogo je kreirala znana nemška igralka Camilla Horn, sodelujejo pa najodličnejši italijanski filmski igralci. Režija je bila v rokah Cesara Origina. — Družba Vitafilm v Rimu pa je pred kratkim začela vrteti film »Trije fantje z Dunaja«, ki bo izdelan v italijanski in nemški verziji. Režija nemške verzije je v rokah Huberta Marischke, italijansko verzijo pa režira Giuseppe Fatigati.

* Še je čas, da se naročite na Gospodinski dnevnik — koledar. Dnevnik, bo obsegal razen raznih tiskovin za vpisovanje tudi dodatek »Kako naj danes kuhama«. Naročila sprejema knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani Šelenburgova ul. 3. (—)

IZ LJUBLJANE

u— Fotografski natečaj mesta Ljubljane, ki je že lani osorel povabil vse poklicne fotografe in amaterje k tekmi z najboljšimi fotografijami Ljubljane, se blizu svojemu zaključku, saj morajo tekmovalci že do 1. decembra v mestnem gospodarskem uradu v Beethovnovi ul. št. 7 pri turističnem referentu vložiti svoja dela. Sicer smo med letom večkrat opozarjali fotografe, kateri posnetki so najbolj potrebni, enako pa tudi na hvalne motive sploh, da so imeli dosti široko polje pri iskanju motivov po svojem okusu. Že sam razpis je dal tekmi tako širok okvir, da bi morala biti po številu naših fotografskih umetnikov udeležba pri natečaju ogromna. Toda mnogo jih misli, da ne morejo tekmovati s svetovno priznanimi mojstri, vendar se pa pri tem motijo, saj se tudi začetniku lahko posreči odlična fotografija, ali pa najde tak motiv, ki ga Turistični odbor mesta Ljubljane zelo potrebuje za propagando mestnih lepot in zanimivosti ter privlačnosti. Nikdo nam se torej ne boji, da njegovi posnetki ne bi bili upoštevani, ter naj zato vsi naši fotografi in

gejeva kot Suzuki, Lupša kot Bonec, Dolničar kot Yamadori so prav tako kot dogane kreative v najboljšem spominu. Od manjših partij so na novo zasedene Goro s Sladoljevimi, ter Komisar z novim opernim zboristom M. Gregorinom (odkritim na letošnji pevski tekmi). Uradnika bo podal Škabar.

Opero bo dirigiral N. Štrifot, čigar odlični prevod te opere nam je že znan. Letošnja, nekoliko prenovljena režija je Debečeva. Naj omenimo k sklepu še, da bo opera uprizorjena s kulisami, ki jih je pripeljala Rimska Kraljeva Opera za svoje gostovanje ob koncu lanske sezone s seboj iz Rima. Načrte je napravil Alfredo Furiga.

Zgodba o mladi Japonki, ki jo zadene uječva kletev, ker je izdala iz ljubezni do moža-Amerikanca domače bogove in običaje ter vztraja v svoji ljubezni vse dotle, ko se prepriča o njegovi nezvestosti, ter si vzame življenje, ko mu je morala žrtvovati zadnje, kar ji je ostalo — otroka, je polna čustva in zajame gledalca z invencioznostjo Puccinijeve glasbe.

K priljubljenosti te opere doprinese velik del tudi poezija eksotičnega okolja Japonije, kjer se dejanje vrši, in dejstvo, da je uporabil Puccini v njej nekaj pristnih japonskih motivov.

Iz zapiskov knjigoljuba

Ljubezen do knjig ima vse značilne znake sleherne ljubezni: sebičnost, združeno s posebno požrtvovalnostjo, omejeno pristranost, nenasitno hrepenenje, samovoljni okus posedovalno strast in za drugega človeka ki ni sam zaljubljen nerazumljivo slast in veselje v stiku s knjigami. Marsikdo ima

amaterji pošljejo čim največ raznovrstnega gradiva, da bo uspeh natečaja tem lepši in večji ter spet v čast visoki stopnji naše fotografske umetnosti.

u— Mladinski zbor. Cenji, starši, ki so prijavili svoje sinove ali hčerkice v tečaj za pouk harmonike, prejmejo te dni po pošti podrobna navodila in so naprošeni, da se udeležijo tam napovedanega sestanka. Če se kdo še želi odločiti, da pošlje sinka ali hčerko v tečaj, ga lahko še priklasi v inšerativni upravi »Jutra« pod značko »Mladinski zbor«. Pričetek pouka bo takoj v začetku decembra. Vodi izkušen slovenski mojster po lastni, zelo uspešni metodi. (—)

u— Da bi bil tramvaj kurjen, smo prešli naslednji glas iz občinstva. V deželo gre zima in z njo mraz. To se občuti posebno v vozovih električne cestne železnice. Ne smemo pa biti priučni. Dva ali trije vozovi v celotno preveč kurjeni, zato so pa drugi mrzli in v najhujših ostri sapi se rišejo po steklih voza zimske cvetke. Zato prosimo upravo cestne železnice, naj naroči uslužbenec kurjenje. Občinstvo bo toplo, uslužbenec pa bo prihranjen neprijetni občutki premirnih udov.

u— Društvo zobozdravnikov v Ljubljani vabi svoje člane na mesečni sestanek v soboto, dne 22. t. m., ob 17. v restavraciji »Štrukelj«. (—)

u— Gledališki koledarček, ki bo izšel te dni v založbi »Naši obrabi«, bo najlepši priročnik za ljubitelje gledališča. Pestri članki naših gledaliških strokovnjakov in mnoge zanimivosti dajejo knjižici, ki bo vsebovala 66 slik pevcev in igralcev, kulturni pomen Opozorjamo na razpis lepih nagrad.

u— Čika Sava bo imel danes ob 16. na dvorišču pri Figovcu svoj zadnji nastop, na katerem bi se rad poslovil od Ljubljancev, s katerimi je v času bivanja v našem mestu navezal toliko toplih, simpatičnih vezi. Ko izreka zahvalo g. Knezu in lastniku gostilne g. Hočevarju za njuno ustrežljivost, s katero sta mu zmerom šla na roko, se obenem zahvaljuje vsemu pribivalstvu našega mesta, ki je zmerom v tako velikem številu obiskalo njegove nastope ter mu pomagalo v prizadevanju najbednejšim lajšati življenje. Ni nam treba še posebej govoriti o tem, da je Čika Sava v resnici izredno plemenitega srca, in čeprav sam nicesar nima, je vendar ob vsaki priliki rad pomagal, kjerkoli je mogel. Zato smo prepričani, da se bo tudi danes ob 16. na Figovčevem dvorišču zbralo staro in mlado, da s silnim Čiko Savo manifestira za plemenitost srca.

u— Navedeni učitelji se naj še čimprej javijo v lastnem interesu v Franciškanski ulici 6, soba 12: Okorn Marta, Oblesček Zora, Velikonja Marija, Nežič Olimpija, Klun Angela, Serajnik Beno, Germek Nada, Mišič Danijela, Pirč Marija.

u— Za Miklavža revnim gojencem Ljubljanske gluhohele se darovali Podpornemu društvu za gluhohele mladino g. predsednik Andrej Šarabon, veletrgovec, 2.000 Lir; delikatesna trgovka V. A. Janes 250 Lir, po 38 Lir pa M. Semrja, gostilničarka pri Sv. Križu in Pavlić Stefanija. Plemenitim dobrotnikom se društvo najtopleje zahvaljuje.

u— Nekaj nesreč. Z voza je tako nesrečno padel 33letni posestnik Nikolaj Kržnar z Dobrove, da je dobil hude poškodbe na glavi. V hlevu posestnika Nagodeta na Vrhnik je bil podrl hlapca Jožo Škvarčo in toliko časa mandral po njem, da ga je hudo poškodoval po telesu. S klopi je padla leto in pol stara hčerka posestnika Magdalena Nosejeva iz Vidma pri Dobropolju. Zlomila si je desnico. Ponesrečenje so prepoznali v ljubljansko bolnišnico.

Iz Trsta

Prispevek za razširjanje vrtnih nasadov. Da pospešijo razvoj vinogradništva v obmorskih krajih Tržaške pokrajine, ki pripadajo občinam Trst, Milje, Dolina in Nabrežina, so pristojna oblastva iz skladov, ki so jih stavili na razpolago ministrstvu za poljedelstvo in gozdove, Hranilnica in pokrajina, razpisala poseben prispevek malim kmečkim posestnikom, ki sami obdelujejo zemljo, v znesku od 0.50 do 0.80 lire za kvadratni meter na novo obdelanega vinograda na terasnem svetu, ki je bil nekdo že zasaen s trto, pa je bila potem opuščena. Prošnje je treba predložiti Kr. pokrajinskemu inšpektoratu za kmetijstvo v Trstu, via Ghega 8, na predpisanih formulirjih, ki se dobe brezplačno, pred pričetkom dela, a najkasneje do 1. marca 1942.

Lep uspeh pokrajinske umetnostne razstave. Razstava likovnih del, ki jo je priredil Sindikat lepih umetnosti v galeriji na Corsu, je vzbudila v javnosti zelo živo zanimanje. Poleg tega, da je bila deležna številnega obiska, so razstavljalci prodali tudi lepo vrsto svojih umetnin. Izmed slikarjev je prodal tudi Giuseppe Cesar »Malega Tirolčaka«, Lucian Požar pa dvojce slik.

knjige in knjižnico, da nekateri imajo z njimi celo več opravka kakor knjigoljub, vžije temu se ne štejejo v to vrsto zanesljivih in včasih nekoč čudaških ljudi, ki so civilizacijsko potrobo knjig sprejemali v močno in neozdravljivo strast, v bistven pogoj svojega življenjskega zadovoljstva.

Knjigoljuba ne spoznamo ne po njegovi načitanosti in ne po številu ali obliki knjig, ki jih ima na policah, marveč predvsem po čustvenem odnosu do knjige, po tem, kako jo jemlje v roke, kako vztrepeči in zažari od veselja, ko stisne pod pazduho žeželni izvod in krene z njim domov veselje se trenutka, ko ga bo odprl in užival. Knjigoljubstvo se začneja tam, kjer se v iskrasti strast, zanos, ljubezen ne pa potreba, interes in korist. Knjigoljubi sodijo v tip zbirateljev. In pravi zbiratelji, pa naj se zanimajo za starine, za knjige ali za redke metulje, so samo tišči, ki vidijo v svojem nagibu več kakor zgolj spekulacijo in šport; ljudje, ki delajo tako iz neke nepremagljive potrebe, kakor zaljubljeni, umetniki in mistični iskanci neodkritih svetov.

Knjigoljube in njih duševno razpoloženoost lahko proučimo v knjigarnah, antikvariatih in na knjižnih avkcijah. Vpravl idealno priliko za taka opazovanja, mikavja kajpak samo ljudi, ki čutijo sami za poljvijo prebujanje tega nagiba, so nudile stojnice pariških bukmistov. Tam so se zbirali podobno uđarjeni ljudje z raznih vetrov sveta. Med incognito obližji častilcev knjige, ki so cele ure listali po zaprašenih bukvah, je bila včasih kakšna kronana ali na pol kronana glava iz oddaljene dežele. Državnik, učenjak, umetnik slavnih imen

izboljšanje telefonske službe. Družba Telve je v ulici sv. Mavricija otvorila novo avtomatsko telefonsko centralo. Z otvoritvijo je bila izvršena tudi precej obsežna sprememba telefonskih števil, ker so mnogi naročniki priključeni na novo centralo.

Ogenj pri Sv. Mihaelu. V eni radnjih noči je začelo goreti pri Sv. Mihaelu pri Senožečah. Ogenj je uničil dvoje poslopij Gasilcem iz Trsta in St. Petra na Krasu gre zahvala, da vas ni doživel hujše nesreče, ki bi bila lahko nastala, ker je vlek močan veter.

Z Gorenjskega

O oskrbi prebivalstva s krompirjem objavljajo listi naslednje: »Da bo letos zagotovljena preskrba prebivalstva nemške države, je danih na razpolago 23 milijonov ton krompirja. To je približno 10 milijonov ton več kakor v letih pred vojno, kar je veliko dejanje, ki ga mora potrošnik ne samo priznati, temveč tudi primerno podpreti. Nujno potrebno je, da se prepreči pri uživanju krompirja vsaka izguba. Zatorej naj se krompir poslej ne postavlja na nizko olupljen, marveč v oblikah, ker kaže izkušnja, da gre v oblikah najmanj krompirja v izgubo. Zveza gostinskih obratov je odredila, da se sme ob ponedeljkih, srečah in četrtkih nuditi gostom samo krompir v oblikah. Za delavske in taborniške kuhinje velja isto. Vsi potrošniki naj to naredbo sprejmejo z razumevanjem in naj zlasti v domačem gospodinjstvu sledijo temu zgledu. Izven tega mora pač vsakdo vedeti, da ne sme užitega krompirja imeti za pičo kuncev, psov, perutnine in drugih malih živali. Ves krompir, ki ni neposredno potreben za človeško prehrano ali za industrijsko predelavo, mora služiti za preskrbo s mesom na ta način, da se z njim optajajo svinje.«

Zaradi poslušanja tujih radijskih postaj sta se morali zagovarjati pred celovskim posebnim sodiščem 36letna ključavničarjeva žena Ljudmila Czippuch in 33letna rudarjeva žena Lotka Hebenstreit. Obsojeni sta bili Ljudmila na poldrugo leto ječe, Lotka pa na eno leto. Razen tega se jima odvzame aparata in morata plačati stroške procesa. Pri Ljudmili Czippuchevi je bilo obtežljivo, da je prijateljico Lotko ponovnokrat vabila poslušat tuje postaje. Dve priči sta potrdili, da obtoženki mesta poslušali samo tuje glasbe, kar je seveda tudi prepovedano.

»Borba Nemčije za svobodo in kruha« je geslo predavanj, ki jih začne prireditelj te dni Koroska zveza v kamniškem okraju. Zborovanje bo v soboto v Kamniku in v okolici, v nedeljo v Domžalah, v Litiji, na Homcu, v Komendi in Vodcah, popoldne pa v Smartnem pri Litiji, na Lukovici, v Dobu in še nekaterih drugih manjših krajih.

Ženska skupina Koroske ljudske zveze se prične organizirati v gorenjskih krajih. Zvezna ženska voditeljica Goritschnigova je pričela z zborovanji v Kranjski gori in v krajih proti Jesenicam. Listi pravijo, da bo organizacijsko delo kmalu začelo poslednje gorenjsko vas.

Propagandno delo. V Radovljico je prišel filmski avto, ki je vprizoril film »Jutranja zarja«, prikazujoč doživljanje neke podmornice v prvi svetovni vojni. Drugi film je prikazal vezbanje brambovcv. — V Gorjah je bil te dni zbor krajevne skupne koroske ljudske zveze. Krajevni vodja Alojz Ambroschitsch je govoril o življenju Adolfa Hitlerja. — V Dobu so nastopili brambovci Koroske ljudske zveze, ki jih je vodja Piffi razdelil v čete in oddelke.

Iz Spodnje Štajerske

Spodnještajerski Hrvati se izselijo. Stajerski upravitelj Ueberreiter in hrvaški pooblaščenec dr. Turina v Gradcu sta sklenila dogovor, da se Hrvati, bivajoči na Spodnjem štajerskem vrnejo na Hrvaško. Za Hrvata velja tisti, ki je hrvaščanske pokolenja, ki govori hrvaško materinščino in se priznava za Hrvata. Zljde so izključeni. Za izvedbo preselitve se ustanovi mešana nemško-hrvaška komisija.

O stanju šolske mladine v Dobju blizu hrvaške meje poroča učiteljica Erika Köglseder v graškem dnevniku: Prebivalstvo tuj krajev je revno, otroci so skromno oblačeni, večji del brez obutve. Deklice so opravljene bolj snažno in ljubko, kakor fantje. Vsi pa so slabo hranjeni in bledi. Pot v šolo, ki jo morajo opraviti ob vsakem vremenu, je dolga in težka. Ko je prišla nemška učiteljica v Dobje, ni znal noben otrok nemške besede. Sporazumevali so se s petjem. Glasbeni čut je spodnještajerski mladini prirojen. Zdjaj po malem že govorijo nemške besede.

Smrt mlade učiteljice. Umrla je gđ. Tončka Radejeva, bivša učiteljica na Senovem pri Rajhenburgu. Smrt jo je ugrabila v najlepših dekliških letih. Mlada pokojnica je bila hčerka uglednega veleposestnika nad Dolskim pri Senovem. Študirala je v Mariboru, nakar je bila usoda toliko naklonjena, da je lahko službovala v do-

so tu dobili svoj najstrožji privatesimo in stikali z drugimi vred po knjigah, ščoč slučajnih srečanj z dolgo iskanimi znankami — neznanikami, presenetljivih odkritij, nepričakovanih osvoboditev.

Zakaj pri buknistih in drugih antikvariatih je odlagala dolga in stara reka knjižne produkcije svoje, največ po golem naključju zbrane dragulje in posebnosti, že zdavnaj pozabljene izdaje, ki so postale mnogim zbirateljem odkritje in sladko knjigoljubске osvoboditve. Če si videl te neznanke ljudi, kako so z bleščajočimi očmi — s pogledi lovecev, ki zasledujejo skrito divjačino — stikali po skladovnicah slučajno zbranih naplavin velike knjižne zbirateljice, če si videl, kako so nenadno vzdrhteli in sunkoma zgrabili neko knjigo, jo odklikovali s posebno ljubečo pozornostjo, ki je njene tovarišice niso bile deležne, in poželjivo listali po njenih straneh — tedaj si lahko rekel, da si videl prave obsedence ene najplemenitejših človeških strasti. Tako so se knjigoljubi srečavali, odkrivali in opazovali.

Že večkrat so primerjali knjigoljube z don Juanom. Znana je zgodba toledskega osvajačevalca žensk, ki je v tolikih osvoboditvah, združenih z raboturno umetnostjo iskanja, izbiranja in zapeljevanja, imel eno samo žensko — tisto, ki bi bila idealna združitev vega, kar je mikavno v tej polarni izpopolnitvi vega možnega.

Da, tudi knjigoljubi so neke vrste don Juan. Zakaj v duševni žeji knjigoljuba po knjigah, po množici samih izbranih, lepih, čim bolj zadovoljujočih knjig, v tej neutišeni žeji, ki se včasih stopnjuje v bolečino

mačem kraju. Bila je idealna mladenka, močno priljubljena pri otrokih in pri vsem prebivalstvu. Naj ji bo v prežgodnem grobu lahak počitek! Žalujčim svojem tudi naše iskreno sožalje!

Da bi ljudje ne obremenjevali državne železnice, so bili objavljeni te dni posebni pozivi nemške železniške uprave. Osebnim promet je že itak skrčen v vsej Nemčiji na najnujnejša potovanja, zdaj pa pozivajo listi prebivalstvo, naj tudi po nepotrebnem ne pošilja tovornega blaga, kar potrebuje železnica vagona za dobavo vojski na fronti, za vojno gospodarstvo in za preskrbo prebivalstva. Še prav posebno pa za božične pošiljke. Delo nemških železničarjev je zdaj skoraj petkrat večje kakor pred vojno, je pa tem težavnejše zaradi določb o strogi zadržljivosti. Ker gre za vsak vagon, si pridržuje nemška železniška uprava pravico, da prislino raztovori posamezne vagona, kadar gre za nujno preskrbo vojaštva in prebivalstva.

Glasbena šola v Celju bo ustanovljena te soboto v veliki dvorani Nemškega doma. Na svečanosti bo izpovedovali politični komisar Dorfmeister. Nastopili bodo koncertna pevka Marija Tutta, dobro znana tudi v Ljubljani, celjski godalni kvartet in godbena nemška mladina. Koncert bo vodil Gustav Müller.

Spodnještajerski umetniki razstavljajo. Društvo štajerskih umetnikov in prijateljev umetnosti priredi te soboto in nedeljo v Gradcu ter od 30. novembra do 14. decembra v Leobnu razstavo, h kateri so povabljeni tudi spodnještajerski umetniki. 23 umetnin pošljejo: Pipa Peteln, Johannes Hepperger, Jan Oeltjen, Leo Wallner in Fredy Koschitz.

Zborovanja. Kakor smo poročali, bo v nedeljo ob 9. v Götzovi dvorani v Mariboru zborovanje bojnikov iz prve svetovne vojne in ostalih vojnihrtev. Sestanek bo varen zaradi bodočega socialnega dela, ki se bo na Spodnjem štajerskem nanašalo na vojne žrtve. — Brambovci, ki so smučarji, se v nedeljo dopoldne zbero pri uradu svoje standarte v Mariboru. — V Apacah so zborovali te dni voditelji mladine, ki jim je govoril šolski poverjenik Marcel Wodoluz. — V Trbovljah so bile 12. t. m. ženske sklicane k sestanku in sta jim govorila voditeljica Herta Maler in okrožni vođa Eberhardt.

Iz Srbije

Svačovanja so se pričela. Ko so kmetje pospravili poljske pridelke in opravili tude trgatve, so se pričela ženitovanja, vezana s starodavnimi običaji, katerih priče so tudi naši rojaki. Marsikdo jih povabi v okrašeno hišo, da vidijo priprave za svatbo. Po navadi pripravijo za vaško svatbo po dve svinji, ovco, 15 kolačev proje (kruh iz koruzne moke) in še razne druge pogače, pa seveda tudi zadostno mero mladega vina in rakiije. Radi tudi povabijo na gostijo, ker sodijo, da gost prinaša srečo. Samo črne kave letos hudo pri-manjkaje.

Izredni ukrepi za zasiguranje razsvetljave v Beogradu. Generalni polnomočencec za gospodarstvo v Srbiji je po beograjskem radiu objavil: Ledena košava, ki je začela neusmiljeno plihati, je preprečila normalni dovoz premoga v Beograd. Zaradi tega je bilo treba podvzeti izredne ukrepe za zasiguranje razsvetljave v mestu. Od 15. t. m. je od 7.30 do 17. izključen električen tok. Tramvajski promet je ustavljen. Šole ostanejo do nadaljnjega zaprte. Trgovine so lahko odprte od 9. do 15. Prepovedana je uporaba električnih peči.

Iz št. Jerneja

šj— Šolske vesti. Radi povečanega števila šolskih otrok je upraviteljstvo zaprosilo za otvoritev novih vzporednic. Vzorednice so odobrene k prvemu razredu osnovne šole, k drugemu višje ljudske šole in k oddelku oddaljenecv. Skupno je zdaj na šoli 19 oddelkov z 969 otroki. Z oddelkom Visokega Komisarja so imenovane nove učne moči: Vidic Albina, Pucelj Alojz, Cibic Drago in Počkal Miroslav. S temi imenovanji se je število učnih moči dvignilo na 20. Pouk se še ni pričel. S pričetkom pouka pa bo nastalo vprašanje nastanitve vseh oddelkov, ker ima šolsko poslopje le 8 učilnic. Začasno je pripravljeno dati na

SPORT

Nekaj o italijanskem sportu

Glavni temelji sportnih organizacij v Državi

Razmeroma pozno, in sicer šele v petem letu obstoja, je fašizem pritegnil v svoje območje tudi vse sportno življenje, toda tudi takrat ni ustvaril nobenih novih organizacij, temveč je samo prilagodil že obstoječe zveze svojemu političnemu sistemu. Kot prvi je bil povišan v vrhovno zvezo leta 1908. ustanovljen olimpijski odbor (CONI), ki je imel do tedaj samo omejeno pooblastilo, z nalogo, da poenoti vse sportno življenje v državi, organizira pravčasno vse priprave za vsako olimpiado in nadzoruje sportno delovanje in finančno poslovanje podrejenih sportnih forumov. Njegovi letni dohodki se stekajo iz določenega državnega prispevka, ki je odreden po višini davkov, dalje iz prispevkov zvez ter volil in daril javnih in privatnih ustanov.

Prej izvoljenega predsednika CONI imenuje od leta 1927. dalje na predlog Stranke Duce in prav tako se izvršijo imenovanja predsednikov posameznih zvez, katerih sodelavci mora spet potrditi predsednik CONI. Ta ima okrog sebe poseben predstavniški odbor, generalni svet in direktorij. V predsedstvenem odboru so vsi zastopniki v mednarodnem olimpijskem odboru, v generalnem svetu, zastopniki posameznih ministrov ter še Balile, GUFFA, Dopolavora, Fašistične milice in Mladih fašistov.

Med vrstami...

Nogometaši so neugenskljivi

Še zmerom nismo izprali vseh sportnih dogodkov — že spet moramo povedati, da to ni bilo pri nas, temveč drugod po svetu — one tretje novembarske nedelje, ki je bila vse prej kakor vabljiva za sport. Povejmo še to, da so bile ta dan klub pozni sezoni spet najbolj delovni nogometaši.

Tako smo danes šele zasledili prve glasove o izidih nedeljskega kola v hrvatskem državnem razredu, kjer sta bili med štirimi tekmi dve odigrani v Zagrebu. Haškovi so najprej premagali enajsterico Zrinjskega in Mostarja s 7 : 0, za njimi pa so prišli na teren igralci Gradjanskega in Concordije, obeh moštev, ki sta trenutno z enakim številom točk tesno drugo za drugim na čelu vseh hrvatskih klubov. Obe sta se torej že zaradi tega in tudi zaradi volje stare rivalitete huda borba, ki je bila to pot tako ogorčena, da igra ni bilo mogoče privedi do srečnega konca. Ko je bil Gradjanski s 4 : 0 v vodstvu, so se Concordijski uprili eni izmed sodnikov odločitev in zapustili igrišče. Kako je bilo v podrobnem in kaj bo s to tekmo v splošnem, bomo še izvedeli. Drugi dve tekmi sta bili odigrani v Sarajevu in Varaždinu, vendar o njih dozdaj še ni nikjer nobene vesti.

V štajerskem okrožnem razredu, kjer sodelujeta tudi moštvi Rapida in Maribora in celjska enajsterica, je bilo zadnje nedelje odigrana ena sama tekma, pri kateri se je moštvo Kapfenberga tako krepko usidralo na prvo mesto, da se mora smatrati za jesenskega prvaka te sezone. V ostalem bo zadnje kolo odigrano šele to nedeljo, ko bodo spet nastopila vsa moštva. Rapidovci bodo gostovali v Rosenthalu, Celjani pa bodo na svojih tleh sprejeli goste, nogometaše iz Zeltwege. Izida teh dveh tekem seveda ne bosta mogla bistveno po-

V veliki družini mladine in sportnikov obstojata glede na gornjo delitev v glavnem dve skupini, in sicer prva za mladino od 6. do 17. leta, ki se vzgaja najprej v balistični, potem pa dalje v avangardistični organizaciji. Posebno telo, ki je prav tako v tesni zvezi s sportnim udejstvovanjem, je tudi Dopolavoro, ki skrbi za telesno vzgojo ali tudi, za razvedrilo v splošnem za vse članstvo po končanem delu. Vsi člani teh ne izrazito sportnih organizacij gojijo v veliki večini tudi sportne panoge, ki so najbolj udomačene po Državi in po neznatnih formalnostih lahko preidejo v članstvo pravih sportnih organizacij. Vse ostale zveze čisto sportnega značaja tvorijo skupino zase in lahko, če je treba (zaradi posebnih zahtev sportnih panog, ki jih gojijo, sami določajo prispevke svojega članstva. Vse zveze morajo skrbeti za razširjenost in podpiranje svoje sportne panoge ter prirediti letno več propagandnih in manifestativnih nastopov, dostopnih vsemu članstvu, posebno onemu, ki se nikjer ni doseglo nobene zmage. Da jim je ta naloga olajšana, morajo dovoliti delovnim razredom ter vojaštvu in dijaštvu najširše olajšave.

Italijanski sport je od preureditve po gornjem zabeležil ogromen razmah in zavzema v sedanjih časih vodilno mesto v Evropi sploh.

pravi njihovega precej skromnega plamena v tej novi konkurenci.

Dunaj in Budimpešta se po stari tradiciji spet dogovarjata za medsebojne turnirje v nogometu. O božiču naj bi Rapid in Austria gostovala v madžarski prestolnici proti Ferencvarosu in klubu VMFC, za novoletni dan pa naj bi bile povratne tekme na Dunaju.

O hrvatskih lahkotletih je bil nedavno objavljen seznam najboljših letošnjih rezultatov, ki v primeri z našimi niso nič kaj božični. Razmerje med zagrebškimi in našimi atletskimi izidi minule sezone je pred nedavnim podrobneje obravnaval »Slovenski Narod«, ki je na papirju izvedel medmetni dvoboj, iz katerega je Ljubljana »izšla zmagovita« z dobrimi 10 točkami na boljšem. Da bodo naši čitatelji imeli nekaj glavnih podatkov, navajamo v naslednjem imena in številke najboljših atletov iz Hrvatske. Tako daleč so prišli: na 100 m Galić (Zrinjski, Osijek) in Urbic (Hašk, Zagreb) na 11,4, 200 m: Urbic 24,0, na 400 m Velček (Hašk) na 54,2, na 800 m Kotnik (Concordia) na 2:00,3, na 1500 m Kotnik na 4:04,6, na 3000 m Kotnik na 8:59,2, na 5000 m Kotnik na 15:40,2 na 4x100 m na 45,3, v skoku v višino Šram (Zrinjski, Osijek) na 1,75, v skoku v daljino Urbic na 6,95, v skoku ob palici Mayer (Hašk) na 3,40, v troskoku Gal na 13,70, v metu krogle Miošić (Hašk) na 13,52, v metu diska Goić (Hašk) na 42,82, v metu kopja Jandrić (Concordia) na 50,30 in v metu kladiva Puhović (Concordia) na 44,76 m.

Kakor poročajo iz Stockholma, švedska smučarska pravljina v alpskih disciplinah Eva May Nilssen se zmerom ni ozdravila od poškodbe na kolenu iz lanske zime, tako da bo morala tudi letos svojo sezono počivati. Zaradi tega bo švedska to pot ostala brez svoje najboljšie smučarke, ki je bila določena, da bi jo zastopala na svetovnem smučarskem prvenstvu v Garmischu.

Četrti seznam oseb, ki se preselijo v Nemčijo

Pobojni urad za dolgeve in terjatve pri Visokem komisariatu v Ljubljani objavlja četrti seznam oseb, ki so zaprosile za preselitev v Nemčijo. Ta četrti seznam obsega 336 izseljencev. V naslednjem prinašamo prvi del tega seznama (v oklepajih leto starosti in kraj rojstva).

Izseljenci iz Mozlja

Stalzer Josip, sin Jurja (44 let, Mozelj); Panter por. Stalzer Josipina, hči Josipa (38, Zelnje); Stalzer Marija (17), Josip (14) in Emil (11).

Izseljenci iz Črnomlja okolice

Spreitzer por. Brinskelle Josipina, hči Josipa (79, Toplice); Fink vdova Luscher Rozalija, hči Ivana (44, Črnomlje); Luscher Henrik (15), Ida (14), Franc (12), Edvard (9), Albina (4), Anton (2); Rom Franc, sin Jakoba (61, Črnomelj); Jakšica por. Rom Ana, hči Stefana (61, Pribišje); Rom Marija, hči Franca (41, Črnomelj); Rom Franc, sin Franca (27, Črnomelj); Rom Alojzij, sin Franca (34, Črnomelj); Rom Josip (19); Luscher Ivan, sin Ivana (76, Črnomelj); Brinskelle por. Luscher Alojzija, hči Ivana (58, Črnomelj); Luscher Franc (16), Rozalija (13); Luscher Ivan, sin Ivana (46, Črnomelj); Kump por. Luscher Josipina, hči Petra (47, Koprivnik); Luscher Ivan (19), Karel (16); Brinskelle Lovrenc, sin Andreja (56, Kočevje); Rom por. Brinskelle Ana, hči Ivana (42, Kočevje); Brinskelle Zofija (17), Albert (15), Ladi (13), Herbert (3), Viljem (1), Ivan (20); Stalzer Ivan, sin Ivana (65, Črnomelj); Stalzer por. Stalzer Justina, hči Ivana (37, Črnomlje); Stalzer Marija (13), Henrik (8); Schmuck Ivan, sin Ivana (66, Črnomelj); Gorsche por. Schmuck Terezija (66, Ritschendorf); Schmuck Josip, sin Ivana (38, Črnomelj); Gottschewer poročena Schmuck Pavlina, hči Marije (29, Cesta); Schmuck Olga (6), Ivan (3), Anton (2); Stalzer Franc, sin Franca (35, Črnomelj); Rom por. Stalzer Pavlina, hči Ivana (32, Črnomelj); Stalzer Alojzija (14), Ivan (11), Josip (8), Marija (6), Zofija (2), Adolf (2 mes.); Kump Franc, sin Ivana (58, Črnomelj); Fink por. Kump Marija, hči Ireneja (59, Poljane); Kump Adolf (20), Ivan (18); Kump Franc, sin Franca (31, Črnomelj); Stalzer por. Kump Marija, hči Rudolf (28, Črnomelj); Kump Arnold (4); Spreitzer Marija, hči Ivana (71, Hrib); Matzelle Albert, sin Ivana (33, Črnomelj); Stalzer por. Matzelle Roza, hči Josipa (34, Črnomelj); Matzelle Josip (12), Alma (10), Marija (7), Rosa (4), Irma (1); Luscher Alojzija, hči Matije (56, Črnomelj); Luscher Marija (19); Rom Ivan, sin Franca (46, Črnomelj); Schmuck, por. Rom Alojzija, hči Matije (40, Črnomelj); Rom Ana (13), Zofija (11), Rihard (5); Matzelle Henrik, sin Josipa (37, Črnomelj); Stalzer por. Matzelle Ema, hči Franca (36, Ame-

rika); Matzele Ernest (16), Josip (7), Rajnhold (5), Erik (3), Ana Marija (2 mes.); Stalzer Franc, sin Ivana (69, Brežje); Sterbenz por. Stalzer Marija, hči Matije (64, Črnomelj); Matzelle Ivan, sin Josipa (39, Črnomelj); Spreitzer por. Matzelle Roza, hči Ivana (37, Črnomelj); Matzelle Rozina (14), Albert (13), Ivan (12), Rihard (9), Hilda (6), Ema (3); Matzelle Josip, sin Josipa (74, Črnomelj); Matzelle Peter, sin Josipa (27, Črnomelj); Niek Franc, sin Ivana (57, Črnomelj); Agnitsch por. Niek Ana, hči Matije (58, Tušev dol); Nick Josip, sin Franca (22, Črnomelj); Nick Josipina, hči Ivana (61, Črnomelj); Nick Henrik, sin Franca (35, Črnomelj); Stalzer Josip, sin Josipa (35, Črnomelj); Stalzer Marija, hči Evstahija (37, Topli vrh); Stalzer Ervin (12), Brigita (5), Vilbald (1); Stalzer Josip, sin Matije (72, Črnomelj); Sedler Neža, hči Matije (85, Črnomelj); Stalzer Ema, hči Josipa (32, Črnomelj); Stalzer Klara (2).

Morebitni upniki navedenih oseb morajo do 29. t. m. prijaviti svoje terjatve Pobojnemu uradu za dolgeve in terjatve v Ljubljani, Rimski trg.

Iz Hrvatske

Gradnja novega poslopja za magistratne urade. Na seji mestnega gremija so razpravljali med drugimi zadevami tudi o gradnji avtobusnega kolodvora. Ker se je pojavilo več predlogov, se ni točno določeno kraj, kje bodo kolodvor sezidali. Glede poslopja za magistratne urade pa je bilo sklenjeno, da se začne z gradnjo prihodnjega pomlad na zemljišču v Varaždinski ulici. Gostilničarji zahtevajo zvišanje cen jedilom. Društvo gostilničarjev je predložilo mestnemu načelstvu predstavitko, v kateri zahteva zvišanje cen jedilom v gostilnah, izkuhlih in krčmah. V predstavitvi predlagajo, da se zviša cena juhi za 20 odstotkov, jedilom iz govedine za 25 odstotkov, iz teletine za 20 odstotkov in iz svinjine za 30 odstotkov.

Nova konjske mesnice v Zagrebu. Med prvo svetovno vojno je v Zagrebu poslovalo več konjskih mesnic. Ljudje so radi kupovali konjsko meso. Ko pa so se prilike ustale, je med vsemi konjskimi mesnicami ostala le še ena, ki je v glavnem zalagala zagrebški zverinjak. Zaradi slabe ponudbe mesa, hočejo nekateri mesarski obrtniki spet začeti s prodajo konjskega mesa. Prva takva mesnica je bila te dni že odprta.

Normalizacija papirja za službeno uporabo. Ob navzočnosti predstavnikov posameznih ministrstev, Inženjerskega društva in predelovalcev papirja in tiskarn je bila seja odbora za normalizacijo papirja za službeno porabo. Sklenjeno je bilo, da se popišejo stare zaloge, ki se lahko v prehodni dobi še uporabljajo. Med tem časom

pa bo odbor določil nove oblike, ki se jih bodo morali v bodoče posluževati vsi državni uradi.

Povratek ujetnikov iz Nemčije. Te dni je prišlo iz nemškega ujetništva v Varaždin večje število hrvatskih ujetnikov. Izjavili so, da so nemška oblasta z njimi lepo postopala in da so bili popolnoma zadovoljni z vsem.

Prisega gojencev častniške šole. Na zgodovinskem trgu Stjepana Radića v Zagrebu je bila v soboto prisega gojencev častniške šole poglavniku in nezavisni državi Hrvatski. Gojence sta nagovorila poglavnik in minister dr. Mirko Puk, nakar so položili prisego, ki v svojem zadnjem delu vsebuje sankcijo smrtni kazni za rjeno kršitev.

Nemec hrvatski generalni konzul. Znano je, da so bile zadnji čas v hrvatski diplomaciji večje spremembe. Bratislavski poslanik dr. Toth se je v soboto vrnil v Zagreb in prevzel posle trgovinskega ministra. Novo imenovanj berlinski poslanik dr. Mile Budak bo konec meseca odstopal na svoje službeno mesto. Tudi v Helsinkih bo osnovano hrvatsko poslanstvo. Tja je odstopal poslanski tajnik Andrašević in bo poslanik v kratkem imenovan. V uradnem listu je zdaj izšla odredba, s katero je bil za hrvatskega generalnega konzula v Monakov imenovan dr. Stephan Kraft. To je prvi primer, da je Nemec v službi tuje države postavljen na tako važno mesto.

Nemški poslanik na obisku po nemških naseljih. V spremstvu svoje soproge, vodje Nemcev na Hrvatskem Branimira Altgayerja in izvedenca za nemška prosvetna vprašanja Hruške je poslanik Kasche z avtomobilom odpotoval na obisk nekaterih nemških naselbin. Zadržal se je v Hrastovcu, Daruvaru in nekaterih drugih krajih, potem pa s spremstvom nadaljeval pot skozi Djalulav in Virovitico v Osijek. Povsod je bil od prebivalstva nemška narodnost navdušeno sprejet.

Novo znamenje. Z večerajšnjim dnem so v prometu spet tri nove pisemske znamenke, in sicer za 0,25 kune rdeča s silko gradu Ozlja, za 4 kune, plava z motivom Rile in za 20 kun rjava s silko otoka Hvara.

Varaždinski delavci za domovino. Zastopniki vseh varaždinskih trgovnic so obvestili delavsko zbornico in hrvatski delavski savez, da so pripravljali vsi delavci dnevno delati eno uro več v korist države. Te dni je bil sestanek delavskih zaupnikov in bodo z nadurnim delom verjetno začeli že danes.

Zdravilišče Kiseljak bo razširjeno. Zveza Napredkovih združenj v Sarajevu je dala izdelati idejne načrte za veliko zgradbo v Kiseljaku, kamor bodo hodili na zdravljenje in odmor njeni člani. Poslopje bo imelo prostora za 200 oseb in bo postavljeno na eni najlepših točk romantičnega Kiseljaka. Stroški so predvideni na 20 milijonov kun.

Prodaja sladkorja. Minister za obrt, industrijo in trgovino je odločil, da se od 1. t. m. razdeli med mestno prebivalstvo kilogram sladkorja na osebo mesečno, vsi drugi pa dobe le po 40 dekagramov sladkorja mesečno.

Odposlanstvo mednarodne Obrtne zbornice na obisku v Zagrebu. V sejni dvorani zagrebške Obrtne zbornice so te dni sprejeli odposlanstvo mednarodne Obrtne zbornice iz Rima. Pri sprejemu so bili navzoči predstavniki hrvatskih oblasti s trgovinskim ministrom dr. Tothom na čelu in zastopniki nemškega poslanstva. Na sestanku so razpravljali o pristopu hrvatskih obrtnikov k mednarodni obrtni centrali.

Osnovljanje pomožnih zdravilišč za jetične. V »Narodnih novinah« je izšla naredba o osnamljanju in delovanju pomožnih zdravilišč za jetične. Zdravilišča bodo osnovali posebno v krajih, kjer je umrljivost od jetike največja. Ambulance bo vzdrževala država. V bolnišni oskrbi bodo sprejeti samo bolniki z odprto tuberkulozo.

Železniško odposlanstvo se je vrnilo v Zagreb. Z daljšega potovanja po Nemčiji se je te dni vrnilo v Zagreb železniško odposlanstvo pod vodstvom državnega podtajnika Markovića.

Mozartova proslava v Zagrebu. Za proslavo o priliki 150letnice Mozartove smrti pripravila zagrebško Narodno gledališče uprizoritev »Čarobne piščali« in »Rekvijem«. Dirigiral bo Lovro Matačić.

Naše gledališče

DRAMA

Petek, 21. novembra, Bog z vami, mlada let! Red Premierski. Začetek ob 17.30.

Sobota, 22. nov.: Predstava za Dopolavoro. Začetek ob 14.30.

Sobota, 22. nov.: Dom. Red B. Začetek ob 17.30.

Nedelja, 23. nov.: Mali lord. Mladinska predstava. Izven. Globoko znizane cene. Začetek ob 14.30. Nocjo bomo improvizirali. Izven. Znižane cene. Začetek ob 17.30.

Ponedeljek, 24. novembra zaprto. Življenje, veselje in žalost ter ljubezen mladega študenta in zgodbe njegovega prijateljskega kroga so podani v veseloigr »Bog z vami, mlada let«, ki sta jo napisala Camasio in Oxilia. Zelo prikupno delo očituje italijansko lahkotnost in prožnost, veliko prisrčnost in tehnično izdelanost. V glavnih vlogah Levartjeva in Krajinčevića, Danilova, Rakarjeva, Raztresen, Dretnovec, Gregorin, P. Juvanovca, Gabričevića, Slavčeva, Tiran in Gaie. Režiser prof. Sest.

Abonentji reda B bodo imeli v soboto dne 22. t. m. ob 17.30 predstavo štiridejanske drame »Dom«. Igro je napisal Janez Jalen ter predložil z njo sliko propadajočega kmečkega doma in njegove rešitve. Značaj oseb in potek dogodkov so verna slika kmečkih ljudi, ki ljubijo svoj dom. Delo je režiral Milan Skrbinšek.

Nedelja v Drami. Prvič v letošnji sezoni bodo ponovili mladinsko igro Burnetove »Mali lord«, ki ni samo za mladino, temveč enako zanima tudi odrasle. Preprosta zgodba o čistom otroškem srcu, ki omehta trdosrčnega deda, je poučna in vzgojna. Začetek ob 14.30. Zvečer ob 17.30 bodo ponovili predstavo z naslovom »Nocjo bomo improvizirali«. Svojevrsno zamišljena predstava, ki pokaže poskus sodobne improvizacije, ima za osnovo neko Pirandellovo novelo. Veljale bodo znizane cene.

Opozarjamo na premiero Gherardičeve komedije »O, ta mladina«, ki se bo vršila prihodnji teden. Komedija preseneča gledalca s tehtnostjo vanjo položenih misli o vzgoji in njenem odločilnem pomenu. Posebno fina komika, s katero prikazuje

idealizem in sodobno realno mišljenje, ni brez ironije in vsebuje premnogo resnice.

OPERA

Petek, 21. nov.: Netopir. Dijaska predstava. Globoko znizane cene. Začetek ob 16.

Sobota, 22. nov.: Madame Butterfly. Premiera. Red Premierski. Začetek ob 17.30.

Nedelja, 23. nov.: Princeška in zmaj. Mladinska predstava. Globoko znizane cene. Začetek ob 10.30. Grof Luksenburgski. Opereta. Izven. Znižane cene. Začetek ob 16.

Ponedeljek, 24. novembra zaprto. Straussova opera »Netopir« uziava posebno popularnost. Kot dijaško predstavo jo bodo peli danes ob 16. Melodiozna glasba očarljivih Straussovih napevov in dovipno dejanje dajejo predstavi velik mik. Odlično podane pevске partije ustvarjajo prikupno predstavo.

Ema izmed Puccinijevih najbolj čustvenih oper je »Madame Butterfly«. To delo, čigar dejanje se odigrava v eksootičnem japonskem svetu, nosi žena, a mestoma močna dramatična glasba. Usoda nesrečne in zapuščene japonske žene predstavlja operni libreto velike izrazne moči. Na tej osnovi komponirana opera zajame postulatca z intenziteto njenih čustvenih pretesov. Naslovno partijo bo pela letos prvič Heybalova, Franci Pinkertona, Janko Charpiessa, Kopeleva Suzuki, Španova

Kate, Sladojčev Gora, Dolničar Yamadorja, Lupša Bonca, M. Gregorin komisarja, Skabar uradnika; dirigent N. Stritof, režiser C. Debevec, inescenator Alfredo Furiga.

Radio Ljubljana

Petek, 21. novembra 1941-XX

Ob 7.30: Poročila v slovensčini. 7.45: Slovenska glasba. V odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanskem. 12.15: Koncert kitarista Stanka Preka. 13: Napoved časa, poročila v italijanskem. 13.15: Komunikacija glasbene stana Oboroženih SŠ v slovensčini. 13.17: Odlomki iz opere Virgilia Ranzata pod vodstvom mojstra Oriandija, v odmoru vesti v slovensčini. 14: Poročila v italijanskem. 14.15: Mali orkester pod vodstvom mojstra Vaccaria. 14.45: Poročila v slovensčini. 17.15: Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Sijanica s sodelovanjem sopranistke Drage Šek in tenorista Ada Darjana: operna glasba. 19: Tečaj italijanskega poučje prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovensčini. 19.45: Golob-Adamčev duet na harmoniko. 20: Napoved časa, poročila v italijanskem. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovensčini. 20.30: Komorna glasba. 20.45: Gledališka sezona EIAR: Sinfonični koncert, dirigira mojster Herbert Albert. v odmoru slovensko predavanje. 22.45: Poročila v italijanskem.

Naš novi roman

V NEDELJO, DNE 23. NOVEMBRA ZACNE IZHAJATI V NAŠEM LISTU

velezanimivo pripovedno delo

DOTA IN SRCE

Izpod mojstrskega peresa

R. Sabatinija

Dejanje romana se razvija na zgodovinskem ozadju Francije XVII. stoletja. — Lakomna spletkar vsomogočnega ministra Mazarina sproži vprašanje o usodi štirih mladih src, ki bo vodilo bralke in bralce »Jutra« skozi

vse slasti in muke napetosti.

Dvoboji, zasede, pobegi in druge pustolovščine se menjavajo z nežnimi prizori prav do konca, ko najde Gaston de Luyne obenem z vročo zaželeno srečo tudi pot v boljše življenje.

Pazite na začetek: V NEDELJO, DNE 23. NOVEMBRA!

Mali oglasi

Službo dobi

Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—.

Natakarico

s kavcijo, in sluškinjo, sprejem. takoj. Logatec 41, kolodvor. 19231-1

Pomočnico

in vajenka izčm. Malči Peretič, sivilja, Tyrševa c. 29-II. 19264-1

Službe išče

Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—.

Restavracijska

kuharica išče mesta, gre tudi k samim osebi. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kuharice«. 19232-2

Prodaj

Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—.

Hlevski gnoj

prodaj. Vprašati: Strelšiča ulica 26. 19233-6

Čipkasto zaveso

prodaj. Ogljed dopolnite: Pogačnik, Friškovec 6. 19232-6

Prodaj

črpalko za vodo, 2 20 m c. vi. Nacionalni blaginjo na 2 izčm. in vinske sode, Lauter, Poljanska c. 21. 19245-6

Železno posteljo

zelo ugodno prodaj. — Beethovnova ulica 14-III. vrata 29. 19266-6

Kupim

Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—.

Sesalec za prah

kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sesalec«. 19227-7

Vinske sode

od 50—70 litrov, dobro ohranjene, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sodie«. 19263-7

Kolesa

Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—.

Tricikel

možne izdelave, provrstne gume, ugodno napravljeni. — Ambroz Leopold, mehanik, Tyrševa 71. 19234-11

INSERIRAJ V »JUTRU«

Avto, moto

Beseda L. — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za sifro L. 3.—.

Tovorni avtomobili

teški, se kupijo ali vzamajo v najem, tudi brez dovoljenja za kroženje. — Ponudbe na »Emona«, Trboveljska palača, III. nadstropje. 19240-10

Radio

Radioprejemnik

7cven, z okvirno anteno, s kratko, normalno in dolgo valovno dolžino, prodaj. Ogljed se med 13. in 14. uro: Bleiweisova cesta 42-I, soba 26. 19257-9

Pohištvo